

Վար էօյլէ վախճանի քի, անլէր քէնտի ճէ-
մաաթլարընտա անճադ կիւնահլար վէ տին-
սիդիլքէր կէօրիւպ, հէր վաղլարընտա առէմ-
լէրի սիւրիւ սիւրիւ ճէհէնէմէ կէօնտէրիլէր:

Պու կիւնլէրաէ փրօթէսթանթ քիլիսէլէրիմիզ
արասընտա տա պազը պէօյլէսի ֆիհիգօս միւս-
լիհլէր պուլունուլարար: Անլէր լիսան իլէ վէ
թահրիրաթլա քիլիսէլէրի վէ վաղլարը մուս-
խէզէ էտէրէք հէփ վաղը վէ չօպանլարը միւ-
րալիլէր վէ ճէմաաթլարը ախլադսըզ վէ պիւ-
թիւն փրօթէսթանթլարը Աֆրիգա վահչիլէրի
կիպի վահչիլէր տէյու թէրսիմ էտիպ հէր քէսի
անլէր իչիւն աղլամաղա տավէթ էտիյօրլար:
Պուլարըն հայաթլարընը կազընտան միւթալէա
էտէրսէն կէօրիւրսիւն քի արալարընտա՝ ախլազը
վաղլարը թազպիհ էտէրքէն քէնտիլէր օ
վաղլարտան պօլ փարա սարֆ էտէնլէր,
տիկէրլէրի պէօյիւք պէօյիւք կիւնահլար իչիւն
հիւքմ էտէրքէն քէնտիլէր ճիւմլէ կիւնահ-
լարըն քէօքիւ օլան նէֆսիսէնտիլքաթէն ա-
զատ օլմայանլար վէ իլհամըն հարֆընա կա-
փըշըրքէն անըն բուհու օլան մուհապպէթի
քէնտի հէմէֆքիւրարընտան պաչգասընա
չօգլուզ գուլանմայանլար: Իչլէրի վէ կիւնլէրի
աճը աճը թապիրլէրլէ պաչգալարընը խուսու-
սա էֆքիւր վէ գանըչճա քէնտիլէր կիպի օլ-
մայանլարը հիւքմ վէ թազպիհ էթմէք տիր:
Պու նէվ ֆիհիգօպարըն բէֆազաթը նէ՝ աղըր
տըր: Խնսան անլէր իլէ պուլունուլարըն միւս-
տէթճէ պիր ճան սըգան պուլունթիւն հավատա
կաչար: Վէ շայէտ անլէրին փէնչէսինէ իրա-
տէթի զաիֆճէ պիր քիմսէ տիւէրսէ, օ զէ-
վալընտա մանէվի գուլվէթ վէ շէվզ պրազ-
մազլար:

Թալիմ ու թէրպիլէ էմրինտէ պու մէյլ ու
թապիւթըն զայէթ մուզիրըր վէ թէրազգըյա
պէօյիւք պիր մանիէ օլտուղու աչիքիւր տըր:
Հազիգի թէրազգըն առէմին եիւքսէք ի-
տէալա մայիք պուլունմասըյա թէէմին էտի-
լիր: Պիր չօճուղու, պիր կէնճի, հէր հանկը
պիր առէմի թէրֆի էթմէքլիլին եէկեանէ
միւէսսիր չարէսի անըն գալպինտէ եիւքսէք
պիր իտէալա տօղրու հասրէթ վէ իւմիտ հա-
սըլ էթմէք տիր: Հալ շու քի իտէալ գու-
սուր կէօսթէրմէք վէ մէվճուս օլան խաթա-
լարը պէօյիւսիւպ անլէրի առէմլէրին նազարը
էօնիւնտէ սազլամազլա տէյիլ, անլէրին նա-
զարը տիգգաթընը էյի վէ եիւքսէք շէյերէ,
փարազ ճիհէթլէրէ, իւմիտ իլհամ էալէն խու-

սուսլարա ճէլպ էթմէքլէ թէչքիլ օլունուր:

Պիր չօճուղա թուրաճազ պիր իչ վէրտիլինտէ
անըն մուլաֆֆազ օլտուղու ճիհէթլէրի զիքը
էթմէքլէ անը տահա էյի իչ թուրմաղա թէչ-
վիգ էտէպիլիւրսին: Պիր շափիրտէ գուսուր-
լարընը խապէր վէրմէքլէ պէրապէր անըն
կէօրէպիլտիլ իչի վէ էլաէ էտէպիլտիլ թէ-
րազգընը թէչվիգ էտէրսէք շափիրտէ հէնի
ճէսարէթ վէրիլիգ: Պիր առէմտէ էյի խաս-
սիյէթլէր կէօրմէքլէ անընա իչթիրաքտա օլ-
տուղումուղու խապաթ էտէրսէք հէմ անտէ
պիգէ տօղրու պիր էմիլիլէթ հիսսի ուլանտը-
րըրը, հէմ տէ անըն գուսուրլարընա տաիր
վէրէճէյիմիզ նասիհաթլարա անըն ֆիքրինի
հազըրլամըլ օլուրըլ:

Վազասա պիր առէմի կա պիր գավմը իս-
լան էթմէք իչիւն անըն ճիւմլէ գուսուրլարը-
նա կէօզ գափամազ տախի պէօյիւք պիր եան-
լըլ տըր: Եկէր էվլատլարընըզա կախօտ թալէ-
պէմիլէ վէ տօսթլարընըզա անճազ ֆազիլէթ-
լէրինի սէնա էտէր վէ գուսուրլարընը քիպար
վէ նազիք թապիրլէր ալթընտա սէթր էտէր-
սէք, պու անլէրին իսլանը նէֆս էթմէլէրինէ
պէօյիւք պիր մանիլէ օլուպ, պէլքի անլէրտէ
պիէսաս ղուրուր հասըլ էտէր: Գուսուրլար վէ
գապահաթլար աչըզ թապիրլէրլէ, եինէ տէ
նազիքեանէ վէ իչթիրաքը հիսս իլէ խապէր
վէրիլվէլի տիր: Լաքին կէօրտիւլիւմիլզ գու-
սուրլարընը գուլմէթլինտէ հիչ ֆազիլէթ կէօրէ-
մէզ հալա կէլմէք վէ առէմլէրի մէզուն օլ-
տուղումուղ հուսուտտան գիլատէ հիւքմ էթ-
մէք ճալիզ օլամազ:

Տիկէր թարաֆասան հազգսըզ վէ շէֆգաթ-
սըզ մուսխէզէյէ տիւլար օլանլարըն տա վա-
զիֆէսի, պէօյլէսի հիւճիւմլէրտէն մէֆթուր
օլմամազ վէ իճրա էտիլէն մուսխէզաթտա
հազգըլ պիր ճիհէթ կէօրիւրլէրաէ, սաքին պիր
ֆիքը իլէ անլէրին իսլանընա սայ էտէրէք
քէնտի վազիֆէլէրինին իճրասընտա մէրտանէ
տէվամ էթմէք տիր:

Պիզ գապուլ էտէր իզ քի վաղլարընըզըն
վէ քիլիսէլէրիմիզին հայաթընտա իսլահա
միւնթաճ պիր չօզ ճիհէթլէր վար տըր: Անլէր
բուհ իւլ գուսուրն իհա էալէն հուզուրոնա
միւնթաճ սըրլար: Պու ճիւմլէ իլէ տէ ինանը-
րըզ քի մէմլէքէրիմիզտէ պուլունան ինճիլի
քիլիսէլէրտէ՝ շու իչինտէն կէչտիլիմիզ միւլքիլ
զէմանլարտա հազիգի իմանլէ իւմիտ վէ սէպաթ
կէօսթէրէն պիր չօզ միւմինլէր վար վէ վա-

ըզարբմըդ արասընտա չու մարուզ օլտուզարը տարըլդ վէ միւշքիւթլարընա րաղմէն Ինճի- լին նուրուըն սատագաթլա ճէմաթլարըն էօ- նինտէ թութան պիր չօգ Բազպըն էլիլէրի մէվճուտ տըրլար :

Իմտի պէտպլին , ֆինիզօս մուախիզլէրտէն միւթէէսսիր օլմայըպ մէրտանէ վէ սատագաթ- լա քէնտի իլլէրիմիդէ տէվամ էտէլիմ :

Յ . Գ . Գ .

209 ԵԱՇԱՄԱԳ ԻՉԻԻՆ

2.

Չօգ հաշամագ իչին ախէր պիր վառլթա տա սասէ Խօւր տիր : Մէտէնիլէթին կէթիր- տիլի պին պիր պէրէքէթլէր արասընտա սի- վիլիպ կէլէն պիհիսապ սուռնի մայիշաթ վէ ատէթլէրի ինսան կէօրտիւքէ հալը պէտէ- վիլէթէ արգու չէթիյօր : Մէզագ արթաղգճա թաամլար չէլիտ չէլիտ չէթլէր իլէ հաղըրլան- մագտա , էթ , սէպլէ , թաթլը , էքչի , չէքէր , սիրքէ պիրի պիրինէ գարըշմագտա սըր : Պուռ- լար կէօյա հաղմ օլունտուգտան սօնրա , հա- սըլ օլան զըտա արասընա նիմ հաղմտան հա- սու ի հաղմտան հասըլ օլան զէրլէր տէ գա- րըշպ հայաթը թախրիպ էթմէքտէ տիրլէր : Աղըրտա վէ միտէտէ թէխամմուր էտէն չէքէր վէ նիշաթէտէն հասըլ օլան ալգօօլ տիլլէրի չիւրիւտիւպ վաղթընտան էվվէլ ատէմի իւ- թիյար էտիյօր : Չէօլտէ վէ տաղլարտա սիւթ վէ էքմէք իլէ հախօտ փէք սատէ պիր թաամ իլէ հաշայան պէտէվիլէրէ վէ քէօլիլէրէ պա- գընըդ , փիր իսթիյար օլուրլար վէ հալա կէնճ տիրլէր : Պէօլիւք չէհրլէրտէ գափալը օտա- լարտա կիճէ կիւնտիւզ սէյրան վէ էլլէնճէլէր իչինտէ նէֆաիս իլէ մէմու սօֆրալար պա- չընտա հաշայանլար քէյֆտէն գաղանըրլար ամմա էօմրտէն զայպ էտէրլէր : Աչըգ պէրրադ հալա , թէմիլ թաղէ սու , պիր չէլիտտէն օ- լան սատէ կէմէք , հէյէճան իլէ տօլու վէ ա- սապէլէրի աչընտըրըպ Խօրան միւնասիպէթտէն արի էօմր , րահաթ վէ սէսսիլ սէտասըլ պիր կէրտէ ուլլու էօմրիւն ուզամասը իչին- էն ալա վէսսիթ տիրլէր : Պուռտան 25—30 սէնէ էվվէլ պիր քէօլիւ կէօրտիւմ քի պէօլիւք Նափօլէօնը կէօրտիւլ իտի : Բէօլիւ թարիխի վէ սէնէլէրի պիլմէյօր իտի , անճագ քէնտի

Մըստա ասքէր իքէն Ֆրանսըզ գրալընըն օրա կէլտիլինի հիքեայէ էյլէտի , օ վաղթ հիսապ էյլէտիք քի պու տտէմ 120 հաշընտա իտի , լաքին էլան տինճ վէ գուվվէթլի օլա- րադ կէզէպիլիյօր իտի : Պուռ ատէմ էօմրիւնիւ քէօյտէ կէլիւրմիլ վէ հիլ պիր միւսքիւրաթ հա միւքէյիլիլիլիլ իսթիմալ էթմէտիքտէն մատա թէէհիւլ տախի էթմէմիլ իտի :

Սու ի խախնալար տախի էօմրիւ գըսալտան էն մուհիմմ սէպէպլէրտէն տիրլէր : Պուռլարըն պաչընտա միւսքիւրաթ վէ թիւթիւնիւ զիքը էթմէլիլիլ : Միւսքիւրաթըն վիւճուտա վուր- տուղու գամըլար սալէսինտէ մուվաղգաթէն պիր թահրիք մէյտանա կէլիպ փարլադ պիր հայաթ օլուր : Գալպ սիւրաթլա վուրուպ հիս- սիյաթ քէսքիլլէլիլ , պէյն վէ ասապէլէր զի- յատէ պիր ֆաալիլէթ կէօսթէրիպ ինսան ատի էօմրիւն իքի միսլինի հաշամաղա պաչլար , լաքին պու ֆաղլա՝ էօմր տէֆթէրինէ գայտ օլունուպ ասլ հիսապտան թարհ էտիլիլ : Իչիլի իլէ ուզուռ վաղթ հաշայան իսթիմալարը պիր մուխալիլիլ պիւրհան տէյու զիքը էտէնլէր պիլմէլի տիրլէր քի հիսապլարը հանըլ տըր , զիրա իչիլիլիլ նէ գատար հաշայանաղընը պիլ- մէղլէր վէ պուռնա պէտէլ հաշամագտան էօ- լէնլէրին ատէտի տահա չօգ տըր : Չօղլարը- մըզըն էսիր օլտուղումուզ թիւթիւն իչմէք կի- պի ֆէնա պիր ատէթի կէօյա պիր թաղըմ մէնաֆիլինտէն պահս էտէրէք թէպիլլէ էթ- մէյէ չըզըշանլար օլույօր . պու վահի պիր թէ- չէպպիւս վէ զիւլիւրտ թէսէլլիլիլ տիր : Թիւ- թիւն աղըլ քիլլէթմէքտէն , ագ ճիլէրին պօ- րուլարընը պօզուպ իալէնմիլ պաճա հալինէ կէթիրմէքտէն , միտէնին ասապէլէրինի կէվ- չէտիպ ուլուշտուրուպ անը պիր թօրպա կիպի թէվսի էթմէքտէն , իլթիհա իլէ իլլէմէյէ վէ հաղմ էթմէյէ հաղըրլանան միտէյի սէրսօշ էտիպ սէսինի քէստիրմէքտէն , հանի իլթի- հայը գափաթմագտան , րահաթ րահաթ Խօլու- նա տէվամ էթմէքտէ օլան գալպին ասապէ- լէրինի նիգօթին իլէ զէրլէլիլ , անը չազըն չազըն , նիգամաղ վէ տիւղէնսիլ չարփտըր- մագտան պաչգա պիր չէյէ խըտմէթ էթմէգ , թիւթիւն հատտը գաթընտա պիր քէյֆ հա պիր ինթիյաճ տէյիլ , զօր իլէ էօյրէնիլիլ մէճ- պուրիլէթ հալինէ կէթիրիլէն պիր պիս խուլ տըր : Անա ալըշմայանլար նէ՝ միւպարէք տիր- լէր , անա միւպթէլա օլտուգտան սօնրա թէրք էտէճէք իրատէթէ մալիք օլանլար նէ՝ մէրտ- լէր տիրլէր :

էօմրիւ սուի իսթիմալ էտէնէր հալընը միւսքերթթըլար տէյիլ տիրէր: Նօ՞գ մը տըր էօյլէ ատէթլէր վէ քէյթլէր քի անէր միւս-քիրաթտան չօգ զիյատէ հայաթը թէսմիմ է-տիպ էօմր ի ինսանիյի գըսալտըյօրլար, երնէ տէ զիյանսըզ ատտ էտիրիլէր: Հէր պիր ին-սան քէնտի քէնտինէ սուալ էյլէսին՝ պունտան 5-10-20 սէնէ էվվէլ անէպա նէ՞լէր հալմըլ տըր: Կէճէնին վէ կիւնտիւզիւն ուղուն սաաթ-լարընտա օգուլարա՞գ մը, երկիթլիյինէ կիւ-վէնիպ գուվվէթլինի սարֆ վէ թէլէթ էտէրէ՞ք մի, մուհապպէթլինի իսրաֆ վէ նէչէ հէմ սա-ատէթլինի մահվ էտէրէ՞ք մի, պիր մէրազ վէ մէյլ արգասընտան գօշուպ էօմրիւն ճիւմլէ վէ-զաիֆիլի ինմալ էտէրէ՞ք մի իսթիյար օլմուշ տըր: Անէպա նէ՞ գատարլար ճէսէտի հիսսի-յաթընա գուրպան օլմուշ, անէպա գաչլա՛ր սէֆահէթլին կէօլիւ իչինտէ տէրէճէ տէրէճէ պաթըլ չապալայարազ եօրուլմուշ վէ մէզարա հազըն եէրտէ չէօքիւպ գալմըլ տըրլար: Սու ի իսթիմալ տարմա սու ի իսթիմալ տըր: ասլա իսթիմալ թանըմազ, իչքի իչիւն, էքմէք ի-չիւն, իպատէթ իչիւն, քիթապ օգուլմազ ի-չիւն, թէրէնիւմ իչիւն օլուն քիաֆֆէսի ալ-նի հօլա կիտէր:

Ֆէրտլէր իչիւն օլան գաիտէտէն միլլէթիւր իսթիմալ օլամազլար: Միլլէթ ֆէրտլին քիւթ-լէսի տիր: Վա՛յ օ միլլէթէ քի սէքրան օլուն, մուվաֆֆազիյէթ վէ քէյթի իչինտէ պաշընը դայալ էտէր: էօմրիւ գըսա օլաճազ տըր: Վա՛յ օ միլլէթէ քի գուվվէթ վէ չէճաաթընը սու ի իսթիմալ էտէր, թէզ հօրուլուն, թէզ էօլիւր: Գատիմ իմփէրաթօրուզլարըն գէվալը գուվ-վէթլէրինի սու ի իսթիմալ էթտիլլէրի սաաթ-տան պաշլամըլ տըր: Նափօլէօնլար չօգ գօշ-մասալար իտի, օլ գատար չափուզ հօրուլմազ-լար իտի: Նէ հաճէթ, Պուլղարլար մուվաֆ-ֆազիյէթ վէ ֆիւթուհաթլա սէրմէսթ օլուպ, սու ի իսթիմալա պաշլամըլ օլմասալար իտի, պու կիւն պաշգա Պուլղարիա կէօրիւր իտիք: Էյէր վար իսէ տիւնհատա էօյլէ պիր միլլէթ հա միլլէթլէր քի քէնտի օրտու վէ հաշմէթի-նէ մաղրուրէն իթիտալ վէ իթինայը ունու-տուր, օ միլլէթ հօրուլուն վէ պիր եէրտէ տիզ-լէրի պիւքիւլիւր:

«Էրիչիր մէնզիլ ի մազսուտինէ անէսթէ կիտէն, թէզ րիֆթար օլանըն փայընա տամէն տօլաչըր:»

Մամաֆիհ՝ չօգ հաշամազ իչիւն պաշգա պիր ճիւնէթ տահա վար քի խաթրտա թուլմայը

աէյէր, եանի գուրչուն, չրափնէլ, կիւլլէ, օ-պիւս կիպի շէյլէր սէնին վիւճուտինէ սօգուն-մամալը: Հէլէ 42 լիքլէրին սէմթինէ հիչ օղ-րամամալը: չայէտ վափօրա պինէրսէն տիգ-գաթ էթմէլի օ սէմթլէրտէ Ալաման թահթ էլ պահրլարը թէնէզզիւնէ չըգմըլ օլմասըն: Եա-խօտ սօգադտա կէզէր իքէն պաշըն իւզէրին-տէ պուլուլարտա տա դօմշուլար կէզմէյէ չըգմըլ օլմասըն, օլուն քի էլլէրինտէն պիր էլմա ֆիլան տիւչէր: Հէլէ տէնիդաէն ալազ օլան մէմլէքէթլէրէ հիչ օղրամա, օլուն քի տէնիդին պէնտլէրի պօզուլուն վէ քէնտինի գարատայըմ զանն էտէր իքէն տէնիդտէ պու-լուրսուն, կէօմլէյին ըսլանըր, սօղուզ ալըր-սըն, օլ կիւլլէ, չրափնէլ փարչալարը միտէնէ սօգունուր, իչթահըն պօզուլուն, եախօտ չա-մաթա օլուն, ույգունու գաչըրըսըն:

Հազիգաթէն շու 20 նճի ասըլ մէտէնիտէ քէօյլէր, շէհրլէր տէյիլ, մէմլէքէթլէր իհրազ վէ թախրիպ էտիր իքէն, երւզ պինլէրճէ ինսանլար աթէլ, սու, տէմիր, գուրչուն, է-լէքթրիք, թուֆան, պարութ, տինամիթ վէ թապիաթըն ճիւմլէ գուվվէթլէրի իլէ թէլէթ էտիր, երւզ պինլէրճէ աիլէլէր, չօլուզ չօ-ճուզ օրթատա գալըր իքէն հալա չօգ հաշա-մազտան պահա էթմէք ապէս տէյիլ մի տիր:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԱՅՎԱԼ Ը ՀԱԶՐԵ

ԻՐԱՏԵԻ ԵԱՀԱՆԻ

«Օրտու վէ Տօնանմամա,

Տիւվէլ ի մուազգամա արասընտա հարպ ի-լան էտիրմէսի իւզէրինէ հէր տաիմ նախէհանի վէ հազգսըլ թէճալուզլարա օղրայան տէվ-լէթ վէ մէմլէքէթլիմիլին հուզուզ վէ մէվ-ճուտիյէթլինի ֆուրսաթճու տիւշմէնլէրէ գարը իճապընտա միւտաֆէա էտէպիլմէք իւզրէ սիզլէրի սիւահ ալթընա չաղըրմըլ իտիմ: Պու սուրէթլէ միւսէլլա՛ս պիր պիթարաֆլըզ իչինտէ հաշամազտա իքէն, Գարա տէնիզ Պօղաղընա թօրփիլ գօյմազ իւզրէ հօլա չըգան Բուս տօ-նանմասը, թալիմ իլէ մէշղուլ օլան տօնան-մամըզըն պիր գըսմը իւզէրինէ անսըզըն ա-թէլ աչտը: Հուգուզ ը պէյն էլ միլլէլէ մուղա-յիր օլան պու հազգսըլ թէճալուզլուն Բուսիա

ճանիպինտէն թասհիւնէն ինթիզար օլտունուքէն՝ կէրէք մէզքըւար տէվլէթ վէ կէրէք միւթթէ- ֆիզլէրի ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա տէվլէթ- լէրի, սէֆիլէրէրինի կէրի չաղըրմագ սուրէ- թիյլէ տէվլէթիմիդլէ միւնասէպաթը սիյասի- յէլէրինի գաթ էթտիլէր: Միւթէագգըպէն Բու- սիա ասքէրի Շարգ հուտուտուրդա թէճա- վուզ էթտի, Ֆրանսա վէ ինկիլթէրրա տո- նանմալարը միւշթէրիքէն Չանագ Գալէ Պո- ղազընա: Ինկիլիզ կէմիլէրի Ագապէյէ թօփ աթտըլար: Պէօյլէ կէքտիկէրինի վէլի էտէն խախնանէ տիւշմէնլիք ասարը իւզէրինէ՝ էօ- թէտէն պէրու արգու էթտիյիմիզ սուլնու թէրք էտէրէք, Ալմանիա վէ Ավսթրիա-Մա- ճարիսթան տէվլէթլէրի իլէ միւթթէջիլիզէն մէնաֆի ի մէշրուէմիզի միւտաֆէա իչիւն սի- լահա սարըլմագա մէճպուր օլտուգ: Բուսիա տէվլէթի իւշ ասրտան պէրու տէվլէթ ի ալի- յէմիզի միւլքէն փէք չօգ զարարլարա օդ- րաթմըշ, չէվքէթ վէ գուտրէթ ի միլլիյէմիզի արթըրաճագ ինթիպահ վէ թէճէտտիւտ ասա- րընը հարպ իլէ վէ պին տիւլլիւ հիյէլ վէ տէսաիս իլէ հէր տէֆասընտա մահվա չալըշ- մըշ տըր:

«Բուսիա, ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա տէվ- լէթլէրի զալիմանէ պիր խտարէ ալթընտա ինլէթտիքլէրի միլիօնլարլա էհլ ի Խալամըն տիլանէթէն վէ գալպէն մէրպութ օլտուզլարը Խիլաֆէթ ի մուազզամամըզա գարչը, հիւ պիր վազթ սու ի ֆիքր պէսյէմէքտէն ֆարիզ օլ- մամըշլար վէ պիզէ միւթթէվէճհի օլան հէր մուսիպէթ վէ ֆէլաքէթէ միւսէպպիպ վէ մուհարրիք պուլտուսուշլար տըր: Իշթէ պու տէֆա թէվէսսիւլ էթտիյիմիզ միւնաս ը հփպիւ իլէ պիր թարաֆտան շանը խիլաֆէթի- միզէ, պիր թարաֆտան հուգուգը սալթա- նաթըմըզա գարչը իգա էտիլէկէլմէքտէ օլան թէարրուզլարա ինչալլահը Թէալա իլէլէպէա նիհայէթ վէրէճէլիզ: Ավն ու ինայէթ ի Պարի վէ մէտէտ ի բուհանիյէթ ի փէյզամպէրի իլէ սօնանմամըզըն Գարա տէնիլաէ վէ ճէսուր ասքէրլէրիմին Չանագ Գալէ վէ Ագապա իլէ Գաֆգաս հուտուտուրդա տիւշմէնլէրէ վուր- տուգլարը իլք տարպէլէր Հագգ հօլընտաքի ղազամըզըն գաֆէրլէ թէթէվլիւճ էտէճէյի հագգընտաքի գանաաթըմըզը թէղեիա էյլէ- միշ տիր:

«Պու կիւն տիւշմէնլէրիմիզին մէմլէքէթ վէ օրտուլարընըն միւթթէֆիզլէրիմիզին փայլ

ճէլատէթի ալթընտա էզլիմէքաէ պուլտունմասը պու գանաաթըմըզը թէյիտ էտէն ահվալտան սըր:

«Գահրէման ասքէրլէրիմ, տին ի միւլպէյ- յէնիմիզէ վէ վաթանը աղիզիմիզէ դասա է- տէն տիւշմէնլէրէ աչտըզըմըզ պու միւլպարէք ղազա վէ ճիհատ եօլլնտա պիր ան աղմ ու սէպաթ վէ ֆէտաքեարլըզտան այրըլմայընըզ: Տիւշմէնէ արսլանլար կիպի սավլէթ էտինիլ, զիրա հէմ տէվլէթիմիզին, հէմ ֆէթվա ի չէրիֆէ իլէ միւնաս ը հփպիւ տապէթ էթտի- յիմ իւշ եիւզ միլիօն էհլ ի Խալամըն հայաթ վէ պազասը սիզլէրին մուգաֆֆարիյէթինէ պազը տըր: Մէսճիտլէրտէ, ճամիլէրտէ, քեապէթ Ուլլահտա հուզուրը Բապպ իւլ ալէ- միլնէ քէմալը վէճա ու իսթիզրագ իլէ միւ- թէվէճճիս իւշ եիւզ միլիօն մասուլմ վէ մագ- լում միւլմին գալպինին սուա վէ թէմէննի- յաթը սիզին իլէ պէրապէր տիր:

«Ասքէր էվլատլարըմ, պու կիւն էօհտէ- նիզէ թէրէթթիւպ էտէն վազիֆէ չիմալիէ գատար տիւնեատա հիւ պիր օրտուլա նասիպ օլմամըշ տըր: Պու վազիֆէյի իֆա էտէրքէն պիր վազթլար տիւնեայը թիթթէթմիշ օլան Օսմանլը օրտուլարընըն խայրէլխալէֆլէրի օլ- տուզուրըզը կէօսթէրինիզ քի, տիւշմէն ի տին ու տէվլէթ պիր տահա մուգատտէս թօփրագ- րալարըմըզա այագ աթմագա, քեապէթ Ուլ- լահը վէ Մէրգատը միւնէվլէր ի նէպէվիլի ինթիվա էտէն արազի ի միւլպարէքէ ի Հիճա- ղիյէնին իսթիրահաթընը իլալա ճիւրաթ է- տէմէսին: Տինինի, վաթանընը, նամուսը աս- քէրիսինի սիլահըլլա միւտաֆէա էթմէյի, փատիլահ ուզըրունտա էօլիւմիւ իսթիհգար էյ- լէմէյի պիլիւր պիր Օսմանլը օրտու վէ տօնան- մասը մէվճուտ օլտուզունու տիւշմէնլէրէ միւլէսսիր պիր սուրէթտէ կէօսթէրինիզ: Հագգ վէ աալ պիզտէ, զուլմ վէ ասուան տիւշմէն- լէրիմիզաէ օլտուզունտան, տիւշմէնլէրիմիզի գահր էթմէք իչիւն ճէնապը ա ոլի ի մութ- լազըն ինայէթ ի սամէտանիյէսի վէ փէյզամ- պէր ի զիշանըմըզըն իմտատը մանէվիսի պիզէ եար վէ եալէր օլաճաղընտա չիւպհէ հօգ տըր: Պու ճիհատտան մաղիսինին զարարլարընը թէ- լազըն էթմիշ շանլը վէ գավի պիր տէվլէթ օլարագ չըգաճաղըմըզա էմին իմ: Պու կիւնքի հարպտա պիրլիքտէ հարաքէթ էթտիյիմիզ տիւնեանըն էն ճէսուր վէ մէօթէշէմ իքի օրտուսուլլա սիլահ արգատաչըզըն էթտիյինիզի

ունութմայրնըդ: Շէհիարէրինիդ չիհէտաւ ի սալիֆէյէ միւթտէ ի զաֆէր կէօթիւրսին: սաղ զալանլարընըդըն զազասը միւսարէք վէ զըլընճը քէսքին օլտուն:»

22 Զիլհիճէ 332 վէ 29 Թըշն ի էվլէլ 330
ՄէշՄէՏ ՐէՇԱՏ



ՖԵԹԱՎԱԻ ՇԵՐԻՖԷ(*)

Իսլամիյէթ ալէյհինէ թէհաճիւմ ի էտա [տիւլմէնէրին հիւճիւմիւ] վազը վէ մէմալիքի Իսլամիյէնին զասպ ու զարէթի վէ նուֆուսը Իսլամիյէնին սէպպի վէ էսիր էտիւմէլէրի միւթէհազգը օլունճա, փատիչա՛նը Իսլամ հազրէթլէրի նէֆիր ի ամմ [ուսուլմ խալֆտան թէշքիլ օլունան ասքէր] սուրէթիյէ ճիհատը էմր էթաիքտէ, քեաֆֆէ ի Միւսլիմիյն իւզէրինէ ճիհատ ֆարզ օլուպ, կէնճ վէ իրթիյար, փիատէ վէ սիւվարի օլարազ պիւճիւմէ ազթարտաքի [մահալլար] Միւսլիմիյնին մալէն վէ պէտէնէն ճիհատա միւսարաաթ էյլէմէլէրի ֆարզը ւայն օլուր մը: — Էլճէվապ. — Օլուր:

Պու սուրէթտէ էլէվմ մազամը խիւփէթ ի Իսլամիյէ վէ մէմալիքի մահրուսէ ի շահանէյէ սէֆաին ի հարպիյէ վէ ասաքիր ի պէրրիյէսիյէ հիւճիւմ էթմէք սուրէթիյէ խիւփէթ ի Իսլամիյէյէ ատու վէ Ալլահ կէօսթէրմէսին, նուրը ալի ի Իսլամիյէթին իթֆա վէ իմհասընա ռաի պուլունտուզլարը մուհազագ օլան Րուսիա, Ինկիլթէրրա վէ Յըրանսա իլէ անլէրէ մուին վէ զահիր [հարաւմճը] օլան հիւքիւմէթլէրին թահթը իտարէլէրինտէ պուլունտան քեաֆֆէ ի Միւսլիմիյնին տախի մէզքիւր հիւքիւմէթլէրին ալէյհինէ իլանը ճիհատ էտէրէք պիլֆիլ զազայա միւսարաաթ էյլէմէլէրի ֆարզ օլուր մը: — Էլճէվապ. — Օլուր:

Պու սուրէթտէ մազսուտըն հուսուլը ճէմի Միւսլիմիյնին ճիհատա միւսարաաթ էթմէլէրինէ միւթէվազըք իքէն պազըլարը Ալլահ կէօսթէրմէսին թէխալիֆ էթսէլէր, թէխալիֆլէրի մասիյէթ ի ալիմէ օլուպ զազապը իլահիյէ վէ պու մասիյէթ ի չէնիանըն ճէզասընա միւսթահազգ օլուրլա՛ր մը: — Էլճէվապ. — Օլուրլար:

(*) Իլանը Գիհաս միւսասիպէթիյէ զըրասթ օլունան ճէրվալարըն սուրէթիլի:

Պու սուրէթտէ հիւքիւմէթ ի Իսլամիյէ իլէ մուհարէպէ էտէն հիւքիւմաթը մէղքիւրէ էհալի ի Իսլամիյէսինին քէնսիլէրինի զաթլ վէ հաթթա ճէմի ի ալէլէրինի մահվ իլէ իքրան վէ իճպար էտիլմիլ օլսալար պիլէ հիւքիւմէթ ի Իսլամիյէ ասաքիրիյէ մուհարէպէ էթմէլէրի չէրէն հարամը գաթի իլէ հարամ օլուպ, գաթիլ օլմալարըյա նարը ճէհէնէմէ միւսթահազգ օլուրլա՛ր մը: — Էլճէվապ. — Օլուրլար:

Պու սուրէթտէ հարպը հազըրտա Ինկիլթէրրա վէ Յըրանսա վէ Րուսիա վէ Սըրպիա վէ Գարատաղ հիւքիւմէթլէրիյէ զահիրլէրինին իտարէլէրինտէ օլան Միւսլիմիյնլարըն հիւքիւմէթ ի սէնիյէ ի Իսլամիյէյէ մուին պուլունտան Ալմանիա վէ Ավսթրիա ալէյհինէ հարպ էթմէլէրի խիւփէթ ի Իսլամիյէնին մազարրաթընը մուճիպ օլաճաղընտան էսէմմի ալիմ [պէօյիւք կիւնահ] օլմազլա աղապը էլիմէ միւսթահազգ օլուրլա՛ր մը: — Էլճէվապ. — Օլուրլար:



Արնանլարըն պահի հազըրըզարը. — Ալմանլար Յըրանսանըն Փատը Գալէ էյալէթինտէ մէվգի թութմաղա չալըյըյօրլար վէ անլալըլարընա կէօրէ նիյէթլէրի Պրուքսէլտէ Ձէփլին մէրքէլլէրի ինչա էտէրէք, էլան Գօնսթանա կէօլիւտէ թէճրիպէլէր իճրա էթաիքլէրի հալա կէմիլէրի իլէ Ինկիլթէրրայա հիւճիւմ էթմէք վէ Գալէնին ճէնուպինտէքի Կրի-Նէ պուրնու իւզէրինէ եէրլէչոիթէճէլլէրի եէնի պիր նէվ թօֆ իլէ Ինկիլթէրրա սահիլլէրինի թօֆա թուլթմազ վէ նիհայէթ Ինկիլիզ սահիլլէրինէ ասքէր չըգարմազ տըր: Ժուրնալ Տը Ժիկնիլ պու իւմիտլէրին մէվգի ի իճրայա գօնուլմասընտա Ինկիլթէրրա ալէյհինտէ գաթի պիր թէհիլքէ պուլունուպ պուլունմաաղընը միւթալէա էտէրէք կէօսթէրիյօր քի, 30 քիւմէթրօտան զիյատէ մէսաֆէսի պուլունտան Պուզըն էթէ սահիլլինտէ տօլաչան կէմիլլէրի Յըրանսըզ սահիլլինտէն նըչան ալմազ իմքեանսըզ օլաճազ տըր, զիրա գալատան աթըլան պիր թօֆ կիւլլէսինին սիւրաթընը վասաթ հիսապ իւզրէ սանիյէտէ 700 մէթրօ հիսապ էսէր իսէք կիւլլէնին կէմիյէ եէթիլմէսինէ 45 սանիյէ լազըմ կէլէճէք տիր. պու միւստէթ զարֆընտա կէմի 250—450 մէթրօ հօլ ալմըջ օլուր: Լաքին չու տա իլավէ էտիլիյօր քի, Ալմանլարըն Ինկիլթէրրա սահիլլէրինէ

կէճէլէյին թօրփիլ տէօքմէլէրիյլէ վէ Ձէփիլնէ-
րինին թէհտիտիյլէ օ սահիլէրտէ սէյր ու սէ-
ֆէր էթմէք միւշքիլլէշէպիլիւր : Պէօյլէ պիւր
վազըա Ինկիլիզ զըրհլըաըընն Մանշ տէնի-
զինտէ սէրպէսթ հարաքէթ էթմէլէրինէ տէ
մանի օլապիլիւր : Տիկէր թարաֆտան Ալման-
լարըն օ սահիլէրէ կէթիլէճէյի թահթ էլ պահր-
լար Ինկիլիզլէրէ էփէյի կիւճիլլէքլէր չըգարա-
պիլիլէր վէ Ինկիլիզ սահիլլէրինէ ասքէր
չըգարմագ խքեանսըզ օլսա պիլլէ , Ալմանլա-
րըն Փա սը Գալէտէ պուլուճումսը հարպի նօգ-
թա ի նազարտան Ինկիլիզլէր իւզէրինէ պիւր
րիւճհանիյէթ թէշքիլ էտէպիլիւր :

Ազաւսաւստան

Մ Ո Ւ Խ Ա Պ Ե Ր Ա Յ

Շ Ա Ր Գ Ը Ն

ՀԱՐՊ ՔՐԻՍԹԻՅԱՆԼՐՂՐՆԱ

ՄԷՑՏԱՆ ՕԳՈՒՅՈՒՇՈՒ*

ՊԱՏ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԻՍԻՐԵԱՆ, ՊՕՍԹՅՈՒ

1.

Շարգ՝ տիւնեանըն պէօյիւք տինլէրինին
գատիմ մէնպաը տըր : Պիլխասսա Ասիա՝ Հին-
տուիզմ, Գօնֆիւքիանիզմ, Շինթօիզմ, Մուսէ-
վիյէթ, Իսլամիյէթ վէ Բրիսթիանլըզ կիպի
պէօյիւք տինլէրին պէշիյի օլմուշ տըր :

Օլ գատիմ մէնպատան իքի տինի էֆքեար
վէ թէճրիպէ նէհլէրի չըզըպ՝ պիւրի զարօյա
տօղրու ճէրէյան էթմիշ վէ օրանըն իզլիմին-
տէն վէ լուհի աշվալընտան թէէսիլլէնէրէք
ֆէլսէֆի վէ ամէլի օլան պիւր վահտանիյէթէ
թէմայիւլ էթմիշ վէ տինին խարիճի աշվալ վէ
մէրասիմինէ էհէմմիյէթ վէրէրէք, զարպըն հա-
յաթընա օնա կէօրէ ճիհէթ վէրմիշ տիր : Տինի
էֆքեար վէ թէճրիպէնին իքինճի ազընթըսը
խէ Շարգա տօղրու հարաքէթ էթմիշ վէ անըն
րէվիշի վէ թապիաթը տաիի քէզա իզլիմ վէ
ըրգի թէմայիւլաթըն թահթ ը թէէսիլլէնտէ օ-
լարազ ֆէլսէֆի վահտէթ ի վիւճուտա (իւսն-
թէիզմ) վէ ամէլի փուլթիէրէսթիլիյէ (իօյիթէիզմ)

մէյլ էթմիշ վէ թէֆէքքիւր վէ խայալաթա օղ-
րամըշ տըր :

Պէրէքէթ վէրսին թէրազգիյաթըն փիշտարը
պուլուճան Ղարպ տիւնեանը Շարգ իլէ մուխ-
թէլիֆ սուրէթլէրլէ ալադայա կիրմիշ տիր :
Իլմի միւթալէայա թալիպ օլանլար Շարգը պիւր
թէթէպալիւ մատտէսի իթթիխազ էթտիլէր :
Անլէր Շարգըն գատիմ մուհարրէրաթընը թէր-
ճէմէ էտլյօրլար , տինլէրինի մուզայէսէ էտի-
յօրլար վէ անըն իթթիլա ը լուհիսինի փաիզօ-
լոմիթ թէճրիպէլէրէ վուրույօրլար : Հրգի պա-
թըլ ստաւէթլէր վէ միլլի խօտպինիլիքլէր թէտ-
րիճէն գաիլ օլմագտա տըրլար : Բրիսթիանլըզ
խարիճինտէ պուլուճան տինլէրին՝ իխթիյար
վէ գաիֆ պիւր հալտէ չապալայան չիւրիւք օ
քէօնէ պագիյէլէր օլտուզլարընա տաիր օլան
իթիգատ նապէտիա օլմագտա տըր : Շարգ հա-
յաթընըն պիլճիւմլէ սաֆէհաթընը թէմաս է-
տէն վասի վէ չայան ը իթիմաստ պիւր էտէպի-
յաթ վիւճուտա կէլմիշ տիր : Տիկէր թարաֆ-
տան Շարգ տաիի , Ղարպ Բրիսթիանլըզըն
էտէպիլաթը , միւշտէսաթը վէ միւշէստիլլէրի
հազընտա փէք վասի պիւր տէրէճէտէ ֆազաթ
նազարի պիւր վուզուֆ վէ մալիւմաթ փէյոտ
էթմիշ տիր : Պու միւթէզապիլ տալազ գրամն
հիւքիւմէթլէրին վէսաթէթի , վէ լաքին էն զի-
յատէ չօգտան պէրու թէէսսիւս էթմիշ օլան
Բրիսթիան միսիօնէրլէրին տօղրուտան եաիսօտ
տօլայըտան իճրա էթտիլլէրի թէէսիւր սայէ-
սինտէ հուսուլիքէզիլ օլմուշ տըր :

Բրիսթիանլըզ Շարգտան կէլտի վէ Շարգա
ալտէթ էթմէլի տիր : Ղարպի միլլէթլէրին ,
խուսուտա Ամէրիգանըն պիւր չօգ նէճիպ լուհիլը
էվաալարընըն իլհամ վէ հըրս ը չան մատտէսի
իյթէ պու օլմուշ տըր : 19 ընճը տուր Բրիսթի-
յանլըզընըն էն պէօյիւք ֆիւթուհաթլարընտան
պիւրի տէ տիւնեայը խէլաս էթմէքլիյի հէտէֆ
իթթիլազ էթմէսի օլմուշ տըր : Եինէ տէ էլ-
տէ էտիլէն պիւր չօգ մուլաֆֆազիյաթլարա
րազմն տահա եաիլլաճազ չօգ շէքէր վար
տըր :

Շարգըն հազիլի պիւր էվաալը մագամընտա
վէ Պէօյիւք Գօնսիմանիլին Բրիսթիանլըզը
րէմէն տէվլէթ տինի աէյու իլան էթմէսին-
տէն օն պիւր աէնէ էվլէլ թէէսսիւս էթմիշ օլան
էսփի Հայ Առաքիլախան քիլիսաաընա մէնտուպ
Բրիսթիան էճտաալարըն Փրօթէսթիանթ պիւր
էվաալը հալինտէ , Շարգ տինլէրի հազընտա
հէնի վազըալար զիքր վէ պաղը միւթալէաթ

* Պու մէզալէ Պատ. Կարապետ Միսիւրեանըն Էնօզիւր
իլմի իլահի մէքթէպլնտէ իթմամ ը միւտտէթ էթմէք
վիւշէթիւտէ իլատ էթտիլի նութըն թէրճէմէսի տիր :
Բաճիլաւա

պէյան էթմէք իսթէրիմ վէ անլէրին կէրէք էճնէպի վէ կէրէք եւրլի միսիօնէրլէրին իչինէ եարաւմ էտէճէյլին իւմիս էտէրիմ:

Հալը հաղըրտա Բրիսթիան օլմայան տին-լէրին քէնտիլէրինի եէնի ահվալ վէ չէրաթիէ ույտուրմաղա թէչէպպիւս էթտիքլէրինի, տա-հա ֆաղա ֆաալլիյէթ վէ թէչէպպիւս կէօս-թէրտիքլէրինի վէ թէարրուզի պիր մէվզի ալ-մաղա չալըչուրդարընը սէրպէսթճէ իթիրաֆ էթմէք լաղըմ տըր: Պուտտապիլիֆ՝ Ճափօ-նիա, Պուրմա վէ Սէյլանտա թէքրար իհեա օլունույօր: Շուրտա պուրտա մէքթէպ վէ դօ-լէճլէր, կէնճլէր վէ կէնճ զաառնլար Պուտտա-վի ճէմիյէթլէրի վէ սաիր Պուտտապի իթթի-հատլար մէյտանա կէլմիչ տիրլէր: Պու եէնի ինթիպահը թամիմ էթմէք իչին մաթպուլաթ փէք զիյատէ իսթիմալ օլունույօր: Ճափօ-նիատա վէ Չինտէ եւրլի մուալլիմլէրին գլաղուղուղը իլէ եէնի մէզնէպլէր մէյտանա կէլմէքտէ տիր: Ճափօնիատաքի Գօնգօրտիա ճէմիյէթլին իլք րափօրը՝ Շարգ էհալլիէրի-նին ինճիլէ կէթիթիլմէլէրի մէսէլէսինտէքի միւշքիլաթը վէ վիւսաթը միւշէսսիր սուրէթտէ պէյան էտիյօր:

Տահա ոօն գէմանլարտա, Չին ճիւմհուրիյէ-թինտէ, Գօնֆիւքիանիդմի՝ Չինին րէսմի տինի եափմազ իւզրէ գանուլը էսասիյէ պիր մատտէ իտիսալ էթմէյէ Մէճլիսի Միլլիյի իգնա էթմէք իչին գուվվէթլի պիր հարաքէթ պաշ կէօս-թէրտի:

Բէյա Հինտուիդմ, քէնտինին գուվվէթլի միլլի խասսիյէթիլէ, Բրիսթիանլըղա գարչը կիթտիքճէ տահա զիյատէ առաւլէթ իպրազ էտիյօր: Պէնարէսին «Մէրքէզի Հինտու Գօլէ-ճի» վէ Ալիկարըն «Մահ-Անկլօ-Օրիանթալ Գօ-լէճի», Ղարպ թալիմ ու թէրպիյէսինին տահա միւշէսսիր վասըթալարըլէ Բրիսթիանլըղա խա-րիճինտէ օլան տինլէրի նէչը ու թամիմ էթ-մէյէ հասը չէֆա էթմէլէրի խուսուսընտա կէօսթէրտիքլէրի չէվզ ու զայրէթ՝ չայանը հայրէթ տիր: Բրիսթիան օլմայան տինլէր ա-րասընտա էն զիյատէ գուվվէթ վէ էն զիյատէ ֆաալլիյէթ վէ թէարրուզ կէօսթէրէն տին՝ իս-լամիյէթ տիր վէ չիւպհէսիզ, հալը հաղըրտա Բրիսթիանլըղտան սօնրա էն վասի փրօփա-կանտալը օ եափմաղտա տըր:

Թարապուլուս վէ Պալգան մուհարէպէլէրին-տէ Բրիսթիանլըղըն իսլամլար արասընտա թէ-վէսսիւլիւ խուսուսընտա զէյր ի միւսսաիս պիր

թէէսիր իճրա էթմիչ տիր: Պու իքի մուհա-րէպէլէր իսլամ ալէմինտէ զազապ վէ առա-վէթ հիսսիյաթընը վէ Բրիսթիանլըղըն թէար-րուզաթընա գարչը ֆէյզաֆէրին պիւթիւն թապիլէրինին իթթիհաա էթմէսի արզուսունու ույանտըրմըչ տըր: Իսլամլար հաղարընտա, պիր չօգ Բրիսթիանլարտա օլտուղու կիպի, Բրիսթիան տինի, անը զապուլ էթմիչ օլան տիւվլէ ի մուազզամանըն սիյասէթիլէ պիր վէ ալին չէյ տիր:

180 միլիօն իսլամ էհալիսի պուլունուպ իսլամ մէմլէքէթլէրինին էն պէօյիւլիւ պու-լունան Հինտիսթանաա պիր իսլամ ինթիպահը պաշլամըչ տըր: Սօն օն սէնէ զարֆընտա Հին-տիսթան իսլամլարընըն սայըսընըն 6 միլիօն դատար թէզայիւտ էթմէսի անլէրին թէրագ-գըսընա պիր տէլիլ տիր:

Աֆրիգա, իքի գուվվէթլէրին, իսլամիյէ-թին վէ Բրիսթիանլըղըն արասընտա միւճա-հէսէ մատտէսի տիր: Պիր չօգ սըրալարտա էն զիյատէ թէարրուզի հարաքէթ էտէն իսլամի-յէթ օլույօր: Եիւզլէրճէ էյի թալիմ կէօրմիւշ իսլամ միսիօնէրլէրին Աֆրիգանըն տախիլի գըսմլարընա կէօնտէրիտիքլէրինտէն վէ ա-ճաիպ մուվաֆֆադիյէթ էլտէ էթտիքլէրինտէն աճէպա մալիմաթընըղ վա՞ր մը:

Թէքրար, Ղարպըն թիճարէթ վէ սէնաթ-լարընըն թէվէսսիւ էթմէսիյէ Շարգ իլէ թէ-մաս նօգթալարընըն չօղալմասը, Շարգա եէնի թէճրիպէլէր վէ իղվալար իտիսալ էթմիչ վէ էսքիլէրին գուվվէթ վէ չիտտէթինի արթըրմըչ տըր: Փէք ազ իսթիսնա իլէ Շարգտա ումումի վազիլէթ պու աըր, վէ պու եօլտա Շարգ Ղարպա մէյտան օղույօր:

Շարգսա միլլի իթթիլարն պէօյիւմէսի վէ տիկէր տինի ֆաաղիլէթլէր՝ Բրիսթիան տինի-նին անլէրէ տահա հայաթի վէ ամէլի պիր սուրէթտէ թագտիմ օլունմասընա գարչը մէյ-տան օղույօրլար: Պունուլա պէրապէր Միսի-օնէրլէրին արթըղ չարգտա պիր իչի գալմամըչ տըր տէմէք ապէս տիր: Միսիօնէրլէրին ասլ իչի եէնի պաշլայօր տէմէք պէլքի տահա տօղրու օլուր:

Էկէր տիւնեատա հալը՝ ֆիքը վէ սիյրէ-թին էն իլիքսէք խասսիյէթլէրինէ միւթէվազ-գըֆ օլան մէսէլէլէր վար իսէ, օ տա զարպ Մէտէնիյէթլինին պու կիւնքի Շարգ միլլէթլէ-րի իւզէրինէ իճրա էթտիյի բուհանի, ախլագի վէ իճթիմաի թէսիրաթ նէթիճէսինտէ մէյտա-

նա կէլէն մէսէլէլէր տիրէր: Վէ էկէր միտի-
օնէլէր Ղարպ հայաթընըն պու եիւքսէք սը-
ֆէթի մախսուսէլէրինի վէ ա՛վալինի Շորդա
իհադ էթմէյէ պիր վասըթա իսէլէր (վէ էօյլէ
օլտուգլարը պիր էմրի վազը տըր,) օ հալտէ
Միշընյարըն էն զիյատէ միւհթաճ օլտուղու
ատէմլէր՝ էօյլէ ատէմլէր տիր քի, անլէր պէօ-
յիւք մալիւմաթլա վէ հուրր վէ միւճէտտիտ
պիր բուհ իլէ քէնտի իշլէրինին պաշընա կէչէ-
րէք էհալի արասընտա հագիգի ինսանիյէթ,
սիյրէթ վէ շախսիյէթ հուսսւլա կէթիրիրլէր:

ՀԱՐՊ ՍԵՍԼԷՐԻ

ՎԱՐՔԱՆ ՈՒՂՐԵՆՏԱ

Վարա՛ն ուղրնա, վարա՛ն ուղրնա,
Հէր նէվիզ վարսա օլտուն հէփ Ֆէսա.
Ճիւմիէ սիհանսան չըգան պո՛ւ նիսա,
Վարա՛ն ուղրնա, վարա՛ն ուղրնա:

Պիզ պու վարանըն հօզ էվլասլար՝
Հէր նէվ զահմէթի, մէշագգաթլար
Քէյֆիէ չէֆէրիզ. գազանըն քնար
Ֆէսա հէրիզ վարա՛ն ուղրնա:

Է՛յ վարա՛ն, վարա՛ն, ճանըմըզըն սէն,
Կէչմիշէ, շիւսի շանըմըզըն սէն,
Նամըն մուազգէզ սաիմ, էպէսէն.
Գուրպան օլուրըզ սէնի՛ն ուղրնա:

Ազիզ վարանըն խաֆ քի փաֆնա
Այազ պասան պիր տոււմա՛ն, վա՛յ սանա.
Աղլար օ սէնի տողուրան անա...
Հարպ պիզէ սիւլիւն՝ վարան ուղրնա:

* *

Գարսա՛ւ, ամմա պի՛լ քի հէր պիր տոււման
Սէվէր սէնիմի կիպի պիր վարան,
Օ սա սէն կիպի օլմագսա գուրպան
Վարա՛ն ուղրնա, վարա՛ն ուղրնա...

Տիւնէա վարան սըր սանա հէմ պանա,
Հէր միլլէթ իշիւն էէր վար էան էանա.
Հէր քն սըղըրըր տիւնէա—վարանա,
Քէնաթի՛ պու գըքսլ վարա՛ն ուղրնա...

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ



ՏԻՆԻ

ՔԷՕՓՐԻԻՆԻԻՆ ԻԻՋԷՐԻՆՏԷՆ

Դուտուրդան պիր ըրմագ վէ ըրմաղըն իւ-
զէրինտէ քէմէրլի պիր քէօփրիւ վար խտի:
Քէօփրիւնիւն իւթիւնտէն հէր կիւն կիւնէլին
տօղմասընտան ազշամըն սօն տագիգէլէրինէ
գատար եիւզլէրճէ քիմսէլէր կէլիւր, օլ պիր
եագայա կէչէրլէր խտի: Ֆագաթ պիրի վար
խտի քի հէր կիւն մուղթարիպ պիր գալպ իլէ
կէլիւր կիտէր վէ տէր խտի. «Էյվա՛հ, սէնէլէր
միւրուր էաիյօր, ֆագաթ պէն շու էօլիւմ ըր-
մաղընա պիր քէօփրիւ աթըպ օլ պիր թա-
րաֆա կէչմէք իշիւն հալա պիր չարէ պուլա-
մայօրըմ: Գարշը հագատա օլան մէսուտ տի-
յարա գալուչմագ իշիւն, ա՛հ, պիր չէյ եա-
փամայօրըմ: Պուլամայօրըմ պիր միմար քի
պու ըրմագտան կէչէպիւմէք իշիւն պանա պիր
քէօփրիւ եափապիւսին:» Ատէմ պիր կիւն
թէքրար ըրմաղա կէլաի: Մէլիլ վէ մահլուն
տուրույօր խտի: Պիր տէ պագտը քի օրատա
ֆագիր վէ քէօր պիր չօճուգ՝ էթրաֆընտա
չօզ գալապալըզ օլարագ եիւքսէք սէս իլէ
էլինտէքի քիթապընտան օգույօր խտի: Փար-
մագլարընը սահիֆէլէրին իւզէրինտէն կէզտի-
րէրէք աղըր աղըր օգույօր խտի: Պիր տէ
զանն էտէրսին պիր մուսիգարըն փարմագլա-
րընըն պիր մուսիգա իւզէրինէ տօգուլմասըն-
տան հասըլ օլան պիր նաղմէ կիպի, քէօրիւն
փարմաղլարընըն քիթապա տօգուլմասըլլա
շու ահէնլիլի քէլամ գուլաղընա եէթիշտի.
«Խէլաս եօզ տըր, անըն իսմինտէն զայրի
էէրտէ խէլաս եօզ տըր, զիրա պաշգա պիր
իսմ եօզ տըր քի անըն իլէ...» տէտի քէօր,
վէ սահիֆէյի չէվլիւմէք իշիւն պիր ազ տուր-
տը: Թիթրէք փարմագլարըլլա օլ պիր սահի-
ֆէնին պաշընտաքի սաթըրը արար իքէն, չօ-
ճուգ՝ թաթլը պիր ահէնլի իլէ թէքրար էթ-
տի. «Պաշգա իսմ եօզ տըր, պաշգա իսմ եօզ
տըր, պաշգա իսմ եօզ տըր»: Պու սէօզլէր
պու մահլուն ատէմին գուլաղընա՝ ուզադ-
տան կէլէն պիր քիլիսա չանընըն լաթիֆ սէսի
կիպի եանգօ վէրմէքտէ օլտու: Ատէմ այրը-
լըպ կիթտի: Վագթ ազշամ օլտը, ֆագաթ
կէճէնին սիւքիւնէթինտէ հալա օ սէօզլէրի ի-
շիթմէքտէ խտի. «Ա՛հ, պաշգա իսմ եօզ տըր»: Սապահլաշըն շաֆագ աթըպ կիւն աղարմաղա
պաշլատըղընտա, պիչարէ ատէմին գուլաղըն-

տա եինէն օ սէն տահա լաթիֆ վէ տահա տէ-
րին սուրէթտէ թէքրար թէքրար սէօյլէմէքտէ
խտի. «Պաշգա իսմ հօգ տըր, ահ, պաշգա
իսմ հօգ տըր»:

Ատէմ տօղրու իսմի անլամը, հաղիպի մի-
մարը պուլմուշ խտի: Գարշը հազայա քէօփ-
րիւսիւ հափըմը հաղըր խտի: Աշաղըտա ըր-
մադ արթըք նէ գատար տա կիւրլէսէ, տալ-
ղալար նէ գատար տա գապարսա, միմար
տալէթ էյլէտիյիտէ օ՝ ըրմաղը կէչէճէք տիր:
Սէն օ իսմի պուլմուշ մը սըն:

(Պիր շիրսէն մուգրեպէս)

Այնքապ

ԼՈՒԹՖԻ ԼԵՒՈՆԵԱՆ

ԻԽՄԻՏԷ ՄԻԻՆԹԱԶԸՐ

«Զիրա պիզ... իւնիսէ ռուհ իյէ միւնքաղը-
րըզ» Գաղ. 5, 5:

Պաղէն պանա հէր թարաֆ օ գատար գա-
րանլըզ վէ իւմիտիզ կէօրիւնիւք քի հաթթա
իւմիտէ միւնթաղըր օլմաղա մէճպուր օլու-
րըմ: Իւնիս իյի միւնթաղըր օլմաղ կիւճ տիր,
իւնիսէ միւնթաղըր օլմաղ, նուր էսէրի կէօր-
մէյիպ կինէ տէ մէյուս օլմամաղ, գալպիմտէ
պիր պօշ հէր պուլմուշքէն անըն էսնա չէյ-
լէրլէ տօլմասընա բաղը օլմայըպ, երէքսէք
չէյլէրէ միւնթաղըր օլմաղ, տահա նէ՝ գատար
ղիյատէ կիւճ տիր: Պիւթիւն ճիհանտա էն
պէօյիւք սապր պու տըր: Պու ֆուրթուռնատա
Թուր, Մօրիա եօլունտա Աքրահամ, Միտեան
չէօրիւնտէ Մուսէն, Գիթոնէմանի պաղչէսինտէ
Իպն իւլ ինսան տըր: «Կէօրիւնմէյէն զաթը
կէօրիւք կիւպի սէպաթ» էթմէք, իւմիտէ միւն-
թաղըր օլմաղ տըր: Շաֆազ սէօքիւնճէ էօյ-
լէնէ միւնթաղըր օլմաղ գօլայ տըր, լաքին
չաֆազ կէճիթիրսէ, օ զէման գահրաման իմա-
նը լաղըմ տըր:

Էյ իւնի գուլվէթ մէնպաղ օլան Րուհ իւլ
դուտս, սէն պու աիւնեայա պիր թաղըմ հէ-
նի գահրէմանլար, հանի միւնթաղըր օլմաղա
գատիր քիմէլէր կէթիրտին: Էվլէլ երկիթ-
լիք՝ պէքլէմէքտէ տէյիլ, իլէրի կիտիպ պէօ-
յիւք իլէր իլլէմէքտէ խտի, լաքին Իպն իւլ
ինսան վասըթասըյլա սէն տիւն թահգիր օլու-
նանը պու կիւն թէրֆի էյլէտին: Պէքլէմէնին
կիւղէլ վէ սապըն իւնի օլտուղունը պիզէ
թալիմ էյլէտին: Սէմատա հիլ պիր երլտըզ

հօգ իքէն պիլէ քէտէր դատէնին իլմէքլիյին
միւնթին օլտուղունը պիզէ էօյրէթտին, պիր
վաղիֆէնին Փէտէրին իրատէթի օլտուղունը
անլատըղըմըգտա սալթ անըն իրատէթի օլտու-
ղու իլիւն անը իճրա էթմէքլիյին ֆաղիլէթինի
պիլէ էօյրէթտին, զիրա պիզ օ գատէնտէ
քէտէրտէն պաշգա պիր չէյ կէօրմէյօր իսէք
տէ Փէտէրիմիլին, կէօղլէրի պիզիմ կէօրէմէ-
տիյիմիլ խայրը կէօրէպիլիւր: Պու իւնի գուլ-
վէթի, պու Գիթսեմանի գուլվէթինի պանա
ինսան էյլէ: «Էօնիւմէ գօնուլան մէսէրրէթ»
պիլէ զալ օլուպ, պէն գօյու զուլմէթ իլինտէ
գալտըղըմտա պիլէ տէյէպիլէյիմ. «Օ մէսէր-
րէթ հալա Փէտէրիմին կէօղիւ էօնիւնտէ փար-
լայօր» Իւնիսէ միւնթաղըր օլմաղըղը պանա
թալիմ էյլէ:

Ճ. ՄԱԹՀԻՍԸՆ

ԶԱՅ ՕԼԱՆ ՔԻԻԶԻԻԲ ՖՈՒՐՍԱԹԼԱՐ

Փօմիէյ խարապալարընտան չըգարըլան ին-
տան ճէսէտլէրի հանընտա էքսէրիյէ հա պիր
տէսթէ անտիթար, հա իլինտէ միւնթէքլէթաթ
պուլունան քիւլիւք պիր գուլթու հա թօրպա
պուլունույօր: Պիլա չիւղէ անլէր պու խա-
ղինէլէրի գուրթարմադ իլիւն պիր գաշ տապի-
ղէ կէճէ գալտըղլարը սէպէպտէն լալա աղըն-
թըսընա գալթըլըլար խտի: Պունլարըն արա-
սընտա պիր դարը սուրէթի վար: Լալա տիւ-
մանը քէնտինէ կէթիլաիյիտէ էթէյի իլէ աղ-
ղընը գալմամաղա չալըլմըզ վէ հէրէ տիւլաիւ-
յիւնտէ լալա աղընթընը կէլիպ քէնտինի էօրթ-
միւլ: Բէնտինի գալիլայան լալա թաշ քէսիլ-
միլ վէ պիր աղ սօնրա քէնտինին ճէսէտի չիւ-
րիլիւպ օրասը լալա պէտէնի իլինտէ չուղուր
գալմըզ: 1700 սէնէ սօնրա օրասը գաղըլտըղ-
տա պու չուղուր հէրի չիմէնթօ իլէ տօլտու-
րուպ գարընըն թամմ չէքլինի մէյտանա չը-
գարմըլար տըր: Պու տէօքմէ սուրլթտէ գա-
րընըն էլպիսէսինին գալթարը, հաթթա չէհրէ-
սինին գըվըլըլարը մէյտանա չըգմըլ տըր
Պու գարընըն պիր փարմաղընտա քիւլիւք պիր
թօրպա վէ թօրպանըն իլինտէ պիր գաշ երւ-
ղիւք վէ պրօյլար վար խտի: Կէօրիւնիւյօր քի
գարընտըղ պունլարը սլմաղ իլիւն քէնտի
գօճոսընտան վէ չօճուլարընտան ալըլմըզ
խտի: Սնլէրէ, «Սիլ կիտին, պէն արգանըղ-
տան հէթիլիթիմ», տէմիլ խտի: Լաքին օ պիր

տագիգէ կէճ գալորդը սէպէպտէն լալա սէլի-
նէ թութուլուս: Գոճաւը վէ չօճուգլարը օ
աֆէթաէն սէլիմ օլան պիր մահալէ Էթիշ-
տիքլէրինտէ, տէճնիւզ արգալարընա պագաւը-
լար, լաքին էյվա՛հ, վալիտէյի կէօրէմէտիլէր,
վէ անաէն պիր խապէր ալամաթըլար: Օ քիւ-
չիւք թօրպասաքի միւճէվէրաթ քէնաթինին
էօրլումիւ օլմուշ խաի:

ՄԻԻԹԵՆԵՎԱԻ

ՏԻԿԻՆ ՎԻԳԹՈՐԻԱ Յ. ՏԻԼՍԻՉԵԱՆ

(Մովսէս Էֆէնտի Թէլֆէեան քէն՝մէսի)

Տիկին Վիգթօրիա Տիլսիգեան Գայսէրլյետէ
տօղմուշ օլուպ, թա սէպալէթինաէն Քիթապը
Մուգատտէս իլէ փէրվէրաէ օլունմուշ տահա
Յ սիննինաէ իքէն, Ահաը Աթիգ վէ ձէտիտի
իւզ տէֆա օգուճուշ վէ քէնաթինաէ կէօրլէլէն
Քրիսթիան րուհը, յութֆ ու հիւմիլէթի
ճիւմլէ քէնաթինի թանըյանլարա մալիւմ օլա-
րապ քիլիսէսինին չօպանը վէ վայիդի թարա-
ֆընաան օ սապի սիննինաէ քիլիսէ տալլըլը-
նա տա գապուլ օլունըլ խաի: Պիւթիւն մէք-
թէպ էօմրիւնաէ հէփ խօճալարընը վէ արգա-
տալարընըն մուհապպէթ վէ թէվէճճիւ ինի
ճէլպ էթմիշ օլուպ, սայ ու զայրէթինի, իթա-
աթընը, վէ Ալլահա օլան մուհապպէթինի հէր
ֆուրսաթլա կէօսթէրի խաի: Տահա մէքթէպ
չայիբաթի իքէն, չօճուգլարա Կիրալի մէքթէպի
տէրսի վէրի խաի: Կէտիկ—Փաշա Ամէրիգան
մէքթէպինտէ իքմալը թահսիլ էտիպ, էրմէ-
նիճէ, Թիւրքճէ, Ինկիլիզճէ, Ֆրանսըզճա,
Պուլղարճա լիսանլարընա աշինա խաի:

1903 փէտրուարտա Յովնանէս Էֆէնտի
Տիլսիգեան իլէ իգաթիւմ էյլէտի: Էյի պիր
զէվճէ օլուպ, ձէնապը Հազգ տաթի իքի օդ-
լան էվլատ իլէ քէնաթինի միւպարէքլէտի:
Հիւմիլէթ վէ լէթաֆէթին պախուսուս Քրիս-
թիան մուհապպէթինին պիր միւզէյէն Նու-
մուհէի խաի: Էպէվէյնինէ Ռիթի պիր էվ-
լատ, զէվճինէ հազիգի պիր զէվճէ, էվլատ-
լարընա շէֆիգ պիր վալիտէ, միլլէթինէ ֆէ-
տաքիտար պիր ազա, հէփ խըսմ ու ազրապա-
լարընա վէ թանըրըլարընա հուգուրը լաթիֆ
խայրիտան պիր հէմէլիթէ խաի: Խայրը մագսէտ-
լէրէ պիր մէպլաղ տաթի վաթիյէթ էթմիշ
տիր:

Հէր կիւն Քիթապը Մուգատտէս գրաա-
թընա, ֆաթիլէա տուսաթնա խուսուսի վազթ
թային էթմիշ օլուպ տիգդաթլէ անլէրտէ տէ-
վամ էաէր խաի: Էն զիյաաէ սէվմիշ օլուուդու
Խէլասքիտընը, ճիկէրփարէ էվլատլարընա
թանըթմայա հէր ան սայ ու զայրէթ էտէր ի-
տի: Տէօրթ հաշընտաքի քիւչիւք օղունուհ
աղղընտան տաթիւմ իլահիլէր թէրէննիւմի վէ
Քիթապը Շէրիֆտէն այլէթէր իշիաթիմէքտէ
տիր: Եալընըզ քէնաթի տաթիւմնաէ տէյիլ
հաթթա պիւթիւն պէնի պէչէրէ ֆաթիլէի օլ-
մագ իշիւն, սաթիմի տուալար արզ էաէր վէ
չէվգ իլէ չալըլըր, ճիտուլէթ իլէ Կօնուշուր
խաի: Պէրապէրինճէ պէշ տագիգէ պիլէ պու-
լունան պիր քիւմէ, գալպինտէ ֆէրահիյէթ
հիսս էաէր, վէ խօշ պիր թէէսիր թահթընտա
այրըլըպ, թաթլը պիր զիքրիյէթ սագլար խաի:

Սօն վազըթլարտա պիրազ քէնաթինի զաթիֆ
հիսս էթաթիյնտէն, հալա թէպալիլ իշիւն իս-
վիչէրայա կիթմէյի արղու էթտի: Վէ սէվ-
կիւլլէրինտէն ֆէրահ պիր գալպ իլէ այրըլըպ
զէվճ վէ պիրաաթէրի իլէ խօշ պիր հօճուլուգ
էաէրէք, մահալը մագսուտլարընա Էթիլիպ
օրատա իսթիրաշաթ էյլէտի: Մէլույիք կիպի
սաթի վէ փաք սիյրէթինի օրատ տաթի էթրա-
ֆընտա պուլունան տաթէվէրէ պէյան էթմիշ
տիր: Տաթիւմ Քիթապը Մուգատտէս իւզէրի-
նէ կէօրլէրէք, տուալար արզ էաէրլէր խաի:
Պէյլէսի միւտահէպէլէր էսնաթընտա, Էրազիւն-
տէ ֆարգլը պիր փարաղլըզ վէ թէպէոսիւմ
նիւմայան օլուր խաի, վէ էն պէօյիւք արղուսը
տաթիւմ սէվկիւլիւ Խէլասքիտընըն իւզէրինէ
տիւչիւնմէք, գօնուշմագ վէ տուա էթմէք
խաի:

Չօճուգլըղընտան թա էօմրիւնին խիթա-
մընա պատար ճէննէթ էօմրիւնի Կաշատը:
Գուպընըն իւզէրինտէ տէ «Էպէտէն Րապպիլէ»
իպարէսի հաղըլմըլ աղը: Միւթէվէֆֆաթը
միւմաթիլէյնա 1885 Յունվար 5 տէ տօղմուշ օ-
լուպ, 1914 Յուլիս 19 տա, տիւնհալի հօլ-
ճըլըղընը կէնճ չաղընտա իթմամ էտիպ, հէփ
աիլէսինի վէ սէվկիւլիլէրինի աղիմ Էէ՛ս ու
քէտէրէ զարգ էթմիշ տիր:

Մ. Ս. Բ.

Մաթիֆոյ



ՄԱՆԻՍԻՍԹ ՓԱՐՁԱԼԱՐԸ

-- Նեյշըն տէյօր քի, Իթալիանըն քէնտի պիթարաֆլըդընը շու արատա իսլալ էտէճէյինի մէմուլ էթմէմէլիյիզ: Օրտուսը իյիւն թէտա-րիքեաթ հալա իքմալ էտիլմէմիշ տիր: Գըշ Ալի տաղլարընը պասմըշ օլուպ իսթիգպալ պէրրազ տէյիլ տիր, Իթալիատա հիշ պիր քիմսէ Ալսթրիա թարաֆընը թուլմազ, լա-քին հարպը ագալի կէլէճէք պահարատէք թէէլիթր էթմէյի թէէլիտ էտէն պիր գուվլէթ-լի ճէրէյան վար տըր:

— Արնանիանըն գուվլէի հարպիյէսի շու սուրէթլէ թարիֆ էտիլիյօր 4,450,000 մուալլէմ ասքէր քի էլան հարպտա տըր, 3,750,000 զայր ի մուալլէմ քի թալիմ օլուպ սիլք ի ասքէրիյէ կիրէպիլիլըլէր վէ 1,500,000 17 իլէ 20 սիննի արասընտա պուլունան սընֆ:

— Էյօրիլէնիլէր թօփճուլարա շու եօլտա իմտատ էտիլօրլար: Կիտիպ տիւլմէնին թամմ մէրքէզի պաշընտա տուրարազ իքի տիւման կիւլլէսի պրաղըյօրլար վէ թօփճուլար օ եօլ իլէ տիւլմէնին թամմ մէվլիինի անլայըպ օ-րայը նիշան ալըյօրլար:

— Ինկիլիզ ասքէրլէր մէյտանը հարպտա պօշ օլտուզլարը վագթ վոք պօշ օյնայօրլար իմիլ:

— Ճափօնիա Սալիպ ի Ահմէր ճէմիյէթի Սըրպիլայա իւէյի իլաճ վէ սաիրէ կէօնտէրմիշ տիր:

— Անվէրս մուհասէրէսինտէ զապիթ վէ նէֆէրտէն իպարէթ 220 նուֆուսլու պիր Պէլ-ճիգա միւֆրէգէսի պիր նօգթայը միւտաֆէա էտիլօրլար իտի: Տիւլմէնին աթէյի օ գատար չիտտէթլի օլտու քի պունլար քէսլէթ իւզլէ տիւլմէքտէ իտիլէր: 30 տանէ գալընճայա գատար մուգալմէթ էթտիլէր իսէ տէ, գօ-մանտան արթըգ իւմիտ գալմատըղընը կէօրէ-րէք պու գալանլարըն ըիճաթընը էմր էլլէտի, լաքին քէնտիսի կէրինտէ սապիթ տուրուպ մուգալմէթտէ տէվլամ էտէրէք նիհայէթ քէնտիսի տէ օրատա տիւլտիլ:

— Պուլկարիսթան էհալիսի 4,329,108 օ-լուպ պու կիւն 600,000 ասքէր չըգարապիլիլ: Սօն մուհարէպէլէրտէ Պուլկարիանըն գայաթը շէօյլէ օլմուշ տըր, -- Թիւրքիա իլէ օյան մու-հարէպէտէ 339 զապիթ մագթուլ, 902 զապիթ մէճրուլ, 24,401 նէֆէր մագթուլ, 36,876 նէ-ֆէր մէճրուլ: -- Միւթթէֆիզլէրէ գարչը օյան հարպտա 280 զապիթ մագթուլ, 773 զապիթ մէճրուլ, 20,327 նէֆէր մագթուլ, 42,911 նէ-ֆէր մէճրոն:

ՀԱՖԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ՏԱԽԻԼԻ

Իխպարաք ը ռեանիյէ:--

Ճիւնա. — Պու կիւնէ գատար Գաֆգասիա ճիհէթինտէքի հարէքեաթ խիւլասաթէն շէօյլէ օլմուշ տըր: Հոկ. 19 (Բումի) տա տիւլմէն պէշ գօլ իլէ հուտուտու կէլմիշ, վէ 4 կիւն սօնրա Գօլպաշը վէ Բէօփրիւքէօյ ճիվարընա կէլէպիլմիշ տիր: Հոկ. 25 տէ ասքէրլէր հիւ-ճիւմէ պալլատը վէ 26 տա տիւլմէնին ալճը սիփէրլէրինէ կիրտիլէր: 27 տէ պիւթիւն պի-րինճի Գաֆգաս գօլ օրտուտու 15 քիլօմէթրօ իմթիտատ էտէն պիր ճէպհէ իլէ օրտուտուղըն գարչըսընտա իտի: Պու վագթթտա էտիլէն հիւ-ճիւմ իւզէրինէ տիւլմէնին մէվլիլէրի գապթ օ-լունտու վէ Բէօփրիւքէօյտէն Թօրթուլ վէ Գարաքիլիսէ էօնլէրինտէ ախըլ մէվլի էթ-մէյէ մէճպուլ օլտուլար: -- Էվլէլ հաֆթա լիմանըրգտան Թրապզօնա միւթէվլէճճիհէն «Պեզլ ի ալիւ», «Պանը ը Ահմէր», վէ «Միսհաք փաշա» վափօրլարը հարաքէթ էթմիլէրտի: Շիմտիյէ գատար պու վափօրլար Թրապզօնա վասըլ օլմամըլլար: վէ օ կիւնլէրտէ Զօնկուլ-սազ պօմպարտման էտիլմիշ օլտուղընտան մէզքիւր վափօրլարըն տիւլմէն թարաֆրնտան հիւճիւմէ տիւլար օլտուղու ինթիմայը թէգէյ-յիւտ էթմէքտէ տիր: Ճիւնա երթիւս. -- Օր-տումըզ Պաթուլ իսթիգալմէթինտէ Բուս հու-տուտունըն իւշ սաաթ տախիլինտէ տիր, վէ Բուսլարըն Բիւրս օլլու գըլասը զապիթ էտիլ-միշ տիր: Նաղլիյաթը ասքէրլէտէ գուլա-նրլան «Պեզլ ի ալիւ», «Պանը ը ահմէր» վէ «Միսհաք փաշա» վափօրլարընը Բուսլար թա-րաֆրնտան պաթորըլտըրը թէհազգուզ էթմիշ տիր: -- Հոկ. 29—30 (Բումի) կիւնլէրինտէ ճէրէյան էտէն Բէօփրիւքէօյ մէյտան մուհա-րէպէսինտէ մաղլուպ օյան Բուսլար 4000 ի միւ-թէճալիլզ մագթուլ վէ օ նիսպէթտէ մէճրուլ վէ թագրիպէն 500 էսիր վէ 10,000 թիւֆէնք վէ քիւլլիյէթլի ճէպիսանէ թէրք էտէրէք փէ-րիյան պիր հայտէ Բիւթիւք իսթիգալմէթինտէ ըիճաթ էթմիլէր տիր: -- Ասքէրիմիզ Լազիս-թան միւնթաղասընտաքի տիւլմէն հուտուտու-նը հէր նօգթատան թէճալուզ էթտի: Փա-ղար. -- Ազրպայիճանտա (Իրան) Բուսլարըն թահթը իշղալընտա պուլունան Գուլթուր մէվ-գիլ ասքէրլէրիմիզ թարաֆրնտան զապթ օ-լունմուշ տըր: Պու կիւն թագիպ գօլլարըմըզ իլէ Բուսլարըն սըմտարլարը արասընտա իսա-

Ֆիլիպ միւսատէմէլէր օլմուշ տըր: Քէօփրիւքէօյ ճիւղարընտաքի մուհարէպաթ փէք չիտտէթլի օլմուշ վէ ասքէրիմիդ հագիգաթէն ֆէվզէլատէ պէսալէթ կէօսթէրմիշ տիր: Պիր ալլալմըդ 1905 թափամը թէփէյէ 3 տէֆա սիւնկիւ իլէ հիւճիւմ էթմիշ վէ էն իլէրիտէքի թապուրըն գօմանտանը իլէ զապիթանընըն գըսմ ք ազլմի չէհիտ օլտուղու հալտէ Օսմանլը թարիխի ճէլատէթինին պիր միսալը մէֆիւթէթի օլաճագ միւսթէսնա պիր ֆէտաքիարըզլա տիւշմէն մէվզիլինէ տախիլ օլմուշ վէ օ թէփէյի իշղալ էտէն տիւշմէնտէն պիր ֆէրտ պիլէ գուրթուլամամըշ տըր: — Պասրա սահիլինտէ Ֆաւլ ճիհէթինտէ գարայա չըգան Ինկիլիզլէրէ չիտտէթլի թէպրիւզ էտիլէրէք 60 մագթուլ պըրագաըրըլմըշ տըր: Փագար էրթէսի.— Լաղլիսթան միւնթագասընտաքի գըթաթըմըզ թարաֆընտան տիւն Ռուսիանըն հուտուտ ճիւղարընտաքի Լիման մէվզիլինէ հափըլան հիւճիւմտէ տիւշմէնէ թէլէֆաթը քիւլլիյէ վէրտիլմիշ վէ մէվզիլի մէվզիւրտէքի տիւշմէն գուլվէթի մուհասէրէ էտիլմիշ տիր: Ռուսլար պահրէն պիր գուլվէի մուսվէնէ չըգարմագ իսթէմիշլէրսէ տէ փիւսկիւրտիւլմիւշլէր տիր: Տիկէր միւֆրէգէմիդ Տիւզ քէօյիւ իշղալ վէ իւն մէտընէսինի մուհասէրէ էթմիշլէր տիր: — Ռուսլար Գօփմուշ վէ Ապը իսլահ մէվզիլէրինի պօմպարտման էթմիշլէր տիր: Սալը.— Ֆաւլ (Պասրա) ճիհէթինտէ Ինկիլիզլէրէ գարըն հափըլան թէարրուզտա Ինկիլիզլէրէ թէլէֆաթը քիւլլիյէ վէրտիլմիշ տիր: զայաթ թագրիւպէն 1000 տիր: — Պէտիրիսանի Ապտիւր րէզզագ՝ Ռուսլարա մուսվէնէթ մագսէտիյէ 300 գատար պիր ալանէսիլլէ Մակօ թարաֆընտան հուտուտումըզը թէճավուզա ճիւրաթ էթմիշ իսէ տէ, ասքէրլէրիմիդ թարաֆընտան տէրհալ թարտ օլունմուշ տըր: Չարշէնպիլի.— Ռուս ֆիլոսը Սալը սապահը Թրապզօնա 40—50 մէրմիւ աթմըշ վէ 5 էվի տիւշարը խասար էթմիշ տիր: Պու պօմպարտման էսնասընտա Թրապզօն էհալիսի պէօյիւք սօղուզ գանլըլըզ կէօսթէրմիշ տիր: — Ասքէրիմիդ Գուլթուրտան տահա իլէրիյէ կիտէրէք պիր կիւն տահա իլէրիտէ Ռուսլար իլէ միւզագֆֆարէն մուհարէպէ էտիյօր: — Քէօփրիւ քէօյիւնտէ մաղլուպ օլան տիւշմէն հուտուտա տօղրու 30-40 քիլօմէթրօ չէքիլմիշ տիր: — Պաթում ճիհէթինտէ մուհարէպաթ տէվամ էտիյօր: Փէնչէնպիլի.— Հէր ճիհէթտէքի տարիւլ հարպլարտա մուհարէպաթ

մուվագֆֆագիլէթլէ տէվամ էտիյօր: Մըսը հուտուտուտաքի գըթաթըմըզ հուտուտուտան 120 քիլօմէթրօ իլէրտէ օլան Գալաթ իւն նահիլի իշղալ իլէ Օսմանլը սանճաղընը տիւքմիշլէր տիր: (Գալաթ իւն նահիլ՝ Ագապա իլէ Սուէյշ արասընտա վասաթ նօղթատա պուլունույօր) Լաղլիսթան միւնթագասընտան Ռուսիա իլէրիսինէ կիրմիշ օլան գըթաթըմըզտա չէտիտ պիր մուհարէպէյի միւթէագըպ Ռուսլարը մաղլուպ էթմիշ տիրլէր վէ տիւշմէնէ քիւլլիյէթլի թէլէֆաթ վէրտիլմիշլէր տիր: պու մուհարէպէտէ 100 էսիր իլէ 2 ճէպէլ թօփու գըթաթըմըզ թարաֆընտան զապթ էտիլմիշ տիր: — Գարա տէնիգտէ տօլաշան Ռուս ֆիլոսընը պուլմագ իւզրէ չըգան տօնանմամըզ Սիվասթափօլ աշըզլարընտա Ռուսլարըն 5 զըրիւր վէ 2 զըրուզէօրտէն միւրէքքէպ ֆիլոսընը պուլարագ մուհարէպէյէ պաշլամըշ տըր: Տիւշմէն ֆիլոսը Սիվասթափօլ իօթիգամէթինէ ըրճաթ էթմէքտէ տիր: վուզուա կէլէն մուհարէպէտէ պիր Ռուս զըրիւրընը մուհիմմ խասարա օղրամըշ տըր:

Իրանը ինքիսա.— Ճիւմա կիւնիւ Ինկիլթէրա, Ֆրանսա վէ Ռուսիա իլէ միւթթէֆիգլէրի ալէյինտէ Ջաթը չահանէ թարաֆընտան Ճիհիսա ը Էֆպէր Էանի էն պէօյիւք տինի մուհարէպէ իլան էտիլմիշ օլուպ, պու պապտաքի իրատէ ի սէնիյէ պու նուսիւէմիզին պաշգա պիր սահիֆէսինաէ նէշը էտիլմիշ տիր: Ճիւմա էրթէսի կիւնիւ Իսթանպօլտա թէզահիւրաթը միլլիյէ վուզու պուլմուշ օլուպ: սայքի ճիւմէ տիւքքիւնլար գափատըլարագ, խուսուսա Ֆաթիհտէ իճթիմա էտէն պէօյիւք իզտիհամ հուզուրուտա ճիհատըն ֆէթվալարը գրաաթ էտիլմիշ տիր: Պու ֆէթվալարըն սուրէթի տախի պու նուսիւէմիզտէ միւնտէրիճ օլուպ, անլէր Սուլթան Մահմուտը սանինին իհտա էթմիշ օլտուղու պիր գալէմէ հազըլմըշ տըր: Ֆէթվալարըն գըրաաթընը միւթէագըպ նութգլար իրատ էտիլմիշ վէ արալարընտա Ալմանիա վէ Ավսթրիա պայրագլարը տախի պուլունտուղու հալտէ հէր թարաֆ միւթէնէվլի վէ միւթէատտիտ Օսմ. պայրագլարը իլէ թէզեին էտիլմիշ իտի: Սօնրա պու պէօյիւք իզտիհամ օրատան հարաքէթ էսիպ Հարպիյէ նազարէթինի, Պապը Ալիյի վէ օրատան Թօփ գափու սարայընը զիյարէթ էյլէմիշլէր վէ օրատա հուզուրը չահանէտէ իրատ օլունան պիր նութգտան սօնրա Ջաթը չահանէ վուզու պուլան թէզա-

հիւրաթոտան տօլայը մահադուղիներին պէյանլա պազը թէյվիդամիդ քէլամլար իրատ պուլուր-մուշար տըր: Հէյէթ ի մէղքիւրէ պուրատան Պէյ օղլու թարաֆընա կէյիպ Ալմանիա վէ Ալսթրիա սէֆարէթիւանէլէրի էօնիւնտէ տախի թէզահիւրաթտա պուլունուպ նութզլար իրատ էյլէմիւլէր տիր: — Թէրանիսն զազլթասը էր-թէսի կիւն նէշը էյլէտիյի պիր պէնտտէ պու-ճիհատըն պիւթիւն Քրիսթիանլըզ նամընա օլ-մայլպ կալընըզ Իսլամիյէթէ խաւըմ Քրիսթի-յանլար ալէյհինտէ, Էանի Ինկիլթէրրա, Բու-սիա վէ Ֆրանսա ալէյհինտէ օլտուղունու պէ-յանլա, «Կէրէք տախիլ ի մէմլէքէթտէ կէրէք խարիճտէ Քրիսթիան տօսթլարըմըզ պուլու-նուպ անլէրէ դարչը զալպիմիզտէ պիր հիոս ի տօսթի փէրվէրտէ էտէր իզ», տէմիշ տիր: — Պու իլան ը իճթիհատտոն տօլայը Ալմանիա վէ Ալսթրիա—Մաճար մաթպուլաթը պէյան ը մահ-զուգիյէթ էյլէմիւլէր տիր: — Զիւմա էրթէսի վուգու պուլան թէզահիւրաթ փէք սիւքիւն իւզրէ տէվամ էյլէմիշ իսէ տէ, ազլամտան սօնրա պազը ձիւնասիպէթսիզ էշխաս դարան-լըգտան պիլիսթիֆատէ Բուս թէպաասընտան պուլունան Թօգաթլընան օթէլ վէ կազլինսընա կիտիպ գըրըլապիւն էշխատան պիր գըրմընը թախրիպ էյլէմիւլէր տիր: — Այնի կիւնտէ Այսթէֆանօտա պուլունան Բուս ապիտէսի տէ թախրիպ էտիւմիշ տիր: 1877 Թիւրքիա Բուս մուհարէպէսինի զիքը էթմէք իւզրէ Բու-սիա թարաֆընտան 1886 տա պիր մանասթըր ինչա վէ պիր ապիտէ րէքզ էտիւմիշ իտի: Կէ-րէք մանասթըր կէրէք ապիտէ հէտմ էտիւմիպ էշալի ետիւլէ եէր իլէ եէքսան էտիւմիշ տիր: Պազըլար Այսթէֆանսըն իսմինի պիլէ Թէպ-տիլ էտիւմէսինի թէքլիֆ վէ թաւսիյէ էտիյօր-լար:

Միսթէնկիլի. — Խտիւլ ի Մըսր Յրանֆուրքի Զայրուկի զալէթասը մուխապիւրի իլէ վուգու պուլան միւլապաթընտա Ինկիլթէրրանըն Մըսր իտարէսինտէքի մէսլէյինի շէտիտէն մուսալէզէ էյլէմիւլ տիր: — Իւշ Օսմանլը շահգատէլէր Ալ-ման գարարկիւհնա ազիմէթ էթմիշ օլուպ, օրատա Գայէր թարաֆընտան թալթիֆ էտիւ-միւլէր տիր: — Բուսիա Պուլկարիա վէ Բու-մանիա արազիլէրինտէն Բուս ասքէրի կէյիւմէք իշիւն րուսսաթ իսթէմիշ իսէ տէ, Բումանիա միւսաատէ էտէմէյէճէյինի պիլտիւրմիշ տիր:— Պիր Ինկիլիդ ֆիլօսը Մարմազլը վէ Այազմա սա-հիլլէրինի պօմպարտման էյլէմիւլ տիր: — Կէ-

չէն Զիւմա կիւնիւ Իսթանպուլտա պուլունան Իրանիլէր Սուլթան Ահմէտ մէյտանընտա պէ-յիւք պիր միթինկ ազտ էտիպ, նութզլար ի-րատ էտէրէք Պապ ը Ալի, Ալման վէ Ալսթրիա սէֆարէթիւրի էօնիւնտէ թէզահիւրաթտա պու-լունուպ ըլէ Բուսիա իլէ Ինկիլիդ ալէյհին-տէ Իրանըն տա ճիհատա իշթիրաք էթմէսինէ տաիր գարարլարընը Իրան սէֆարէթինէ թադ-տիւմ էյլէմիւլ տիր: — Ինկիլիզ սէրմայէսիլէ ինչա էտիւմիշ օլան Այազն շմէնտըֆէր խաթ-թընա հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ վազ ը եէտ էյ-լէմիւլ տիր: — Տիւշմէն միլլէթլէրին թէպաասը իտարէսի թախթընտա պուլունան մէքթէպլէր գափատըմադտա տըր: Կէտիք փաշատաքի Գաթօլէք ֆրէրէրին վէ Գօնէատա Ֆրանսըզ-լարըն մէքթէպի գափատըմը տըր: — Շէ-հիր էմինի ձէմիլ փաշա իսթիֆասընը վէրմիշ վէ իսթիֆասը գապուլ օլունուլ տըր: Եէրի-նէ Իսմէթ պէյին թային օլունուլու պիլ-տիրիլլօր:

ԷԿՐՈՓԱ ՇԱՐՊԸ

Ղարպտա Ալմանլար Տիքմունտը իշալ վէ անըն ճէնուպինտէ պազը նօզթալարա հիւճիւմ էյլէտիւլէրինի, Արկօնտա մուհիւմ պիր մէվգի զապթ էթտիւլէրինի վէ Սուսան իւզէրինէ վուգու պուլան հիւճիւմէրի տէֆ էթտիւլէ-րինի, վէ Սէն Օմէրին վէ Արմանթիւրին պօմ-պարտման էտիլտիյինի խապէր վէրիյօրլար: Շարգտա Բուսլարըն Ալմանլար իւզէրինէ պէ-յիւք պիր զալէպէ չալաղլալը, վէ էլան Գա-լիշ իլէ Թօրն արասընտա պուլունուպ, իքի թարաֆըն տա պէօյիւք պիր մուհարէպէյէ հա-զըրլանմադտա օլտուղլարը պիլտիւրիլլօր: Ալ-մանլար Թօրն ճիվարընտա 6,000 ամէլէ իլէ իսթիւքիւմլար ինչասընա տէվամ էտիյօրլար իմիշ: Բուսլար հինէ չարգի Փրուսիայա կիր-մէյէ թէշէպպիւս էթմիւլէր տիր: Պազը նօգ-թալարտա կէրի փիւսկիւրտիւլտիւլէրի խապէր վէրիլլօր: Ալմանլարըն Վարչալիայա գատար կէլմիշ իքէն օրատան կէրի րիճաթա մէճպուր էտիլէրէք Լէհիսթանըն դարպի հուտուտունա չէքիւմէլէրի վէ Բուսլարըն պիր գալ նօզթատան Ալմանիայա կիրմէլէրի Բուսլարըն մուհիւմ պիր զալէպէսի ատտ օլունուլօր: Լաքին պիլա շիւպիէ Բուսլար հէմ Թօրն էօնիւնտէ հէմ չարգի Փրուսիանըն կէօլլէրի արասընտա Ալ-մանլար թարաֆընտան պէօյիւք պիր մուգա-

վեմեթէ թէսատիւֆ էտէճէքլէր տիր: Պիր խապէրէ կէօրէ Շարգի փրօսիատա Ալմանլար քէնսիլէրի էլան պիրնօգթատա րիճաթա մէճ-պուր գըլմըչլար տըր:— Բուսլար Ավսթրիալլար իւզէրինէ տէ մուհիմմ պիր դալէպէ չալարագ անլէրի Գրազօա ճիհէթինտէն կէրի սիւրմիւշ-լէր տիր: Փրզէմիալ թէքրար մուհասէրէ էտիւ-միշ վէ Բուսլար Գրազօայա եաղլալմըչլար տըր: Ալմանիա վէ Ավսթրիա օրտուլարը գօմանտան-լարը արասընտա պիր իսթիլաֆ զուհուր էթ-տիլինէ տաիր ճէրէյան էտէն խապէր թէքղիպ էտիւմիշ տիր: — Շէմալ տէնիզինին չարգի ճիհէթինտէ պիր տէնիզ մուհարէպէսի իճրա է-տիւմէքտէ օլտուղու Տանիմարգատան խապէր վէրիլլօր: — Ավսթրիալլար Պէլկրատն քեա-միլէն իշղալ էտիլտիլինի վէ Սըրպիատա մու-վաֆֆադիյէթլէ իլէրիլէմէքտէ օլտուղլարընը խապէր վէրիլլօր:

Պուլկարլար էլան պիթարաֆլըզլարընը մու-հաֆագա էտիլլօր: Պիր խապէրէ կէօրէ Ի-թիլաֆ ը միւսէլլէս հիւքիւմէթլէրի Պուլկա-րիսթանա էկէր քէնտի թարաֆլարընտան իշ-լէմէյէ պաչարաս քէնտինէ Մաքէտօնիայը վէրմէյի վատ էթմիլլէր իսէ տէ: Պուլկարիս-թան պու վատա էմիլիյէթ էտէմէմիշ տիր: Տի-կէր թարաֆտան ինկիլթէրրա Միտիա-էնօս խաթթընը իշղալ էթմէյէ քէնտինի թէշվիգ էյլէմիշ իսէ տէ, օ զըթատա Պուլկարլար մէս-քիւն պուլունմատըղընտան Պուլկարիսթանըն օրասը իշիւն պիր քիւլֆէթէ կիրմէյէ րաղը օլ-մայաճաղը պիլտիլիլմիշ տիր: Ավսթրիա մէ-հաֆիլ ի սիյասիյէսի Պուլկարիսթանըն եազընտա թիւրքիա լէհինտէ պիթարաֆլըղը իխլալ էտէ-ճէյինի պէլքի տէ իխլալա մէճպուր օլաճաղընը զանն էտիլլօր: — Կէչէն հաֆթա զարֆըն-տա Պուլկարիսթան իլէ Նուանիսթան հու-տուտ պօյունտա պու իքի միլլէթլէրին աս-քէրլէրի արասընտա վուգու պուլան պիր ի-քի ուֆագ միւսատէմէտէն՝ պու իքի տէվ-լէթլէրին արասընտա հալը հարպըն պաչա-տըղը զանն օլունտու իսէ տէ էօյլէ չըգմատը: — Բումանիա չիմտիլիք պիթարաֆլըգտա տէ-վամ էտիլլօր վէ հարպ թարաֆտարանընա գարը պիր ճէրէնանըն զուհուր էթտիլի պիլտիլիլ-լօր:

Միւքիւնկվի.— Բիլ զանալընտա ֆաալիյէթ էսէրլէրի կէօրլէմէքտէ օլուպ պու եազըն-լարտա պիր հարպը պահրինին վուգու պու-լաճաղը մէմուլ օլունուլօր: — Ճէնուպի Աֆ-

րիգատա զուհուր էտէն իսեանըն նէթիճէսինի տաիր մէվսուգ պիր խապէր ալընամամըչ տըր: — Ինկիլթէրրանըն մէշիուր ճէնէրալլարընտան օլան Լօրտ Բօպէրթս 82 սինիստէ վէֆաթ էյ-լէմիշ տիր: Ալմանլար միւթէվէֆֆա ի միւշա-րիլէյին վէֆաթընտան տօլայը պէյան ը թէէս-սիւֆ իլէ պէրապէր անա գարըն հիսս ի հիւր-մէթլէրի պուլունտուղուընը խապէր վէրմիլլէր տիր: — Լօրտ Բօպէրթս 1832 տէ Հինտիսթան-տա տօղմուշ, ինկիլթէրրատա թալիմ օլու-նուպ կէնճ իքէն օրտուլա տախիլ օրմուշ, Հինտիսթան իսեանըն էսնասընտա շէճաթըլլէ շէօհրէթ քէսպ էթմիշ, Հապէչիսթանտա, Պուր-մատա վէ սաիր թարաֆլարտա օրտուտա իֆա ի խըտմէթ էյլէմիշ, 1900 տէ Պօէր մուհարէ-պէսինտէ ինկիլիլ օրտուտու միւշքիլաթա տիւ-չար օլտուգտա, Լօրտ Բօպէրթս գօմանտան թային օլունարագ Բէյի թաունա կիտէրէք օրտուլու եէնիտէն թէրթիպ էթմիշ վէ մուհա-րէպէյի գազանմըչ տըր: Ինկիլթէրրայա ավտէ-թինտէ պիւթիւն օրտունուլ պալ գօմանտան-լըղընա թային օլունմուշ վէ Ճէն. Աֆրիգատա իֆա էյլէտիլի խըտմէթ իշիւն փարլամէնթօ քէնտինէ 100,000 լիրա իհտա էյլէմիշ տիր: — Ուքընլէր Բուսիանին ճէնուպ ի զարպի-սինտէ վէ գըսմէն Ավսթրիատա թէմէքքիւն էտէն պիր գալմ օլուպ, անլէրին պաղը րէիս-լէրի քէնտի միլլէթտաչլարընը իսթիլալիյէթ էլտէ էթմէք իշիւն Ալմանիա վէ Թիւրքիա իլէ իթթիհատ էթմէքլլի թալսիլէ էտիլլօր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Փաթրիգխանէնին վէ Առաջնորդարանլարըն մուխապէրէսինին էրմէնի լիսանընտա իճրա օ-լունմասընա փօսթա խտարէսինին միւսատտէ էթմէսինէ տաիր Ս. Փաթրիգ տախիլիյէ նա-զըրը Թալէաթ պէյէ միւրաճէաթ էթմիշ վէ միւշարիլէյի պաղը րէսմի մուամէլաթըն իճրա-սընտան սօնրա պունա միւսատտէ էտիլէճէյինէ տաիր իւմիտ կէօսթէրմիշ տիր: Պու խուսուս-տա միւսատտէ վէրիլտիլինտէ եինէ զարֆլար աչըգ օլարտգ էրմէնիճէ լիսան իլէ մուխապէրէ էտէպիլէճէքլէր տիր: — Էրմէնիլէրին թէտա-րիք էտէճէյի սէյար խասթախանէ իշիւն Օսմ. Թիճալէթ պանգասը 100 լիրա վատ էթմիշ օ-լուպ պիր իսնէ ճէտվէլի աչըլմըչ տըր: — Կի-լիկիա Կոթողլիկոսը Ատանայա ազիմէթ էթմիշ տիր: — Կիրակի կիւնիւ Պէշիքթաշտա Բանա-նայից Միւքիւն մէճլիսի իճթիմա էթմիշ օլուպ

վեր. Շմառնեան տախի օրատա պիր հուրթ
իրատ էլէմիշ տիր: — Ազգային մէքթէպլէրտէ
տին վէ ախլադ թէտրիսինէ տաիր փրօկրամ
հազըր էթմէք իչին թային օլունան զօմիսօն
քէնտի րափօրթունու թէտարիք էթմիշ տիր:

ՓՐՕ. ՃԵՄԱԱԹԸ

Գուժ Գափուտաքի ինկիլիզ մէքթէպլի
(Տօսթլարըն) հիւքիւմէթ թարաֆընտան գա-
փատըմիշ տըր: — Էյպէզ քիլիսէսի Պուրտուր
վէ Սպարթատա ղէլզէլէտէն միւթէզարըր
օլանլարա 3 լիրա իանէ էյլէմիշէր տիր: —
Փազար էրթէսի կիւնիւ Լանկա քիլիսէսինին
գատիմ ազալարընտան Պրն. Խաչատուր Գաբ-
րիէլեան 63 սիննինտէ վէֆաթ էյլէմիշ տիր:

Սօն խապիրի. Թրապիզօնու պօմպարտման
էտէն ֆիւնըն 7 գըթա պէօլիւք վէ 2 քիւլիւք
սէֆինէլէրտէն իպարէթ օլտուղու անլաշլիւր
տըր: — Էլրօփատա Շարգի տար էլ հարպտա
Ալմանլարըն Լէհիթմանտա վարչապիա իլէ հու-
տուտ արասընտաքի Գուլթնօյու ալարզլարը վէ
Ավսթրիալըրըն Սըրպիատա Գօլուպարա նէհրի
հազընընտա վալիէվօ չէհրինի իշլալ էթտիք-
լէրի խապէր վէրիլյօր: — Պըքսթըն պիրա-
տէրլէր Նիշէ ազիմէթ էտիպ՝ օրատա պիր
միւտտէթ գալաճազլար իմիշ: — Փափա հազ-
րէթլէրի պիւճիւմէ Գաթօլիք Եպիսկոպոսա-
րընա կէօնտէրտիյի կոնդակտա հարպը հազը-
րա տաիր տախի պէյանը էթքէտար էտէրէք,
անա պաշլըճա չու սէպէպլէրի գիւր էյլէմիշ
տիր: (1) Ատէմլէր արասընտա միւթէգապիւ
մուհապէթին ֆըզտանը, (2) Հէյէթ ի իճթի-
մալէնին ֆարզը սընֆլարը արասընտաքի
միւնասէպթըն տալէթսիլլիյի, (3) հիւքիւ-
մէթէ տօղրու րիայէթսիլլիք, վէ (4) ատէմլէ-
րին ֆաալիյէթինտէ հալընըզ մատտի մէնֆա-
աթըն նիլանկեան իթթիխազ էտիլմէսի: —
Եաֆատա պուլունան 5,000 Բուս թէպտաը
Նէհուտիլէր՝ Օսմանը թէպալիյէթին գապուլ
էյլէմիշէր տիր: — Վարչապիա վալիսի Պ.
Կօրքօթըն քէնտի մալիյէթիլէ Գուլթնօ ճիհէ-
թինտէ Ալմանլար թարաֆընտան էսիր թու-
թուտուղը խապէր վէրիլյօր: — Թիւրքիա-
տա մուգիմի վէ տիւլմէն տէվլէթլէր թէպա-
սընտան պուլունան ճիւմէ էնէպիլլէրին մու-
ալլէն պիր վազթ զարֆընտա մէմլէթէթի թէքք
էթմէլէրի անլէրէ խապէր վէրիլմիշ տիր: —
Անտուօլու միւթէթթիլ ի ումումիլէրին մաալ

վէ խարճը րահլարընա թախսիս օլունան
320,000 դրշ. պիւտմէտէն գալարըրըզ, հիւ-
քիւմէթ մէմուլարընըն խարճը րահլարընա
իլալէ էտիլմիշ տիր: — Իսթանպուլտա պու-
լունան էրմ. թապիպլէր իթթիհաաը չէհրին
իւշ մէքթէպլէրինտէ (Պէյ օղլու, Գուժգափու
վէ Իւսկիւտար) խասթա պազըճըլար հէթիշ-
տիրմէք իչին մէճմանէն տէրսլէր իրատ էտէ-
ճէքլէր տիր: Պու տէրսլէրէ տէվամ էտէնլէր
իթթիհանտան կէչիպ տիփլօմա ալաճազլար:



ՐԱՀՆԻՒՄԱՆԸ ԻԱՆԸ

Րահնիւնա կէլէն սէնէ, Բապպ իսթէրսէ,
էրնէ տէվամ էտէճէք տիր: Լաքին հալը հա-
զըրըն միւշքիւթը վէ քիաղըտ գըլլէթի սէ-
պէպինտէն չիմտիլիք 16 սահիֆէտէն զիյատէ
նէշր օլունամայաճազ տըր: Վէ չու պիր ճի-
հէթէ ապօնէլէրիմիլլին վէ աճէնթլէրիմիլլին
նազարը տիգզաթընը չիմտիտէն տալէթ էթ-
մէք իսթէրիլ քի, 1915 Յունիսթընսան իթի-
պարէն աննազ ապօնէ պէսկիլէրինի վիւրիշ օ-
լանլար իչին ղազէրա քապ Էսէնէյիլ: Պրնաէն
ալէյի սօնրատան հազըլանլար իլք նուսիլէրի
էլտէ էտէմէյէճէքլէր տիր: Պունտան էվլէլքի
սէնէլէրտէ ապօնէլէրիմիլլի թէէտիյաթ իչին
իքի այ գատար միւհէթ վէրիյօր իտիք, Լա-
քին պու սէնէ քիաղըտ ազալմըշ, ֆիյաթը
հիւքսէլմիշ վէ մէյտանտա փարա ազալմըշ
օլտուղունտան պունու եափամայաճաղըզ, Իմ-
տի Րահնիւնայը թա սէնէնին իլքինտէն թէ-
մամէն ալմազ իսթէյէլլէր Դիկտիմըր իչինտէ
ապօնէ պէտէլլէրինի Պապլ Զուստա իտա-
րէխանէմիլլէ, Ամէրիգատաքի ապօնէլէրիմիլլի
էրնէ Նիւ Եօրքտա (Messrs. S. G. Telfeyan &
Co., 114 Fifth ave. New York City) Թէլֆէ-
եան պիրատըլէրէ իրսալա հիմմէթ էյլէսիլլէր:
Սէնէլիք իչին 2 մէճիտիյէ վէ եախտ 6 ալըզ
իչին 1 մէճիտիյէ: Ամէրիգա իչին 2 տալէր,
եախտ 6 ալըզ իչին 1 տալէր:

Ի Լ Ա Ն

Զաթըն պիրիսի 22 սէնէ տէվամ իւզրէ
Թիւրքէ Աւետաքիէ ապօնէ հազըլմըշ օլուպ
պու 22 սէնէլիք Աւեսաքիլէրի թէմամէն քէն-
տի հէտինտէ հըֆզ էյլէմիշ տիր: Պունլարը
չիմտի միւնասիպ պիր ֆիյաթլա սաթմազ իս-
թէյօր: Ալմազ իսթէյէլլէր Րահնիւնա իտա-
րէխանէսինէ միւրաճէաթ էտէպիլլիլլէր: 3—2

Միւսթի ի մէսուլ վէ սահիպ ի խթիյալ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԻՆԵՐԱՆ Բ. ԶԱԼԳՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱՆԱՐ

Տիրաւսք, Մահմուտ փաշա, Պիւրֆի խան Նօ. 32—34